
V
B J
C

B

LAVDETVR JESVS CHRISTVS, AMEN.

KALENDARZ
POLSKI y RVSKI,

NA ROK PANSKI 1735.

Po Przybyszowym pierwszy, á po Przestępnym ...

Według zaś Chronologistow Rzymskich y R...

Od Stworzenia Swiátá	5684.	Od wielkiey Tátárow láke...
Od Potopu Generálnego	4028.	Od Postanowienia Trybunáł...
Od Założenia Rzymu	2484.	Od Vnyi W. X. Litewskiego...
Od Vstáwy Kalendarza stárego	1780.	Od Założenia Miásta Zamo...
Od Lecha I. w Polszcze	1185.	Od Założenia Akademii Za...
Od Założenia Miasta Krákowa	1035.	Od Postanowienia Ordyná...
Od Zniesienia Bałwánow w Polszcze	767.	Od Smierci W. Iana Zam...
Od Wielkiego Ziemię trzęsienia w Polsz:	635.	Od Zniesienia Turkow ...
Od Głodu wielkiego w Polszcze.	421.	Od śmierci Nayiaśnieysz...
Od Założenia Akademii Krakowskiey	335.	Dnia 1. Lutego będzie ...

Do ktorego taka należy Kościelna

C H R O N O L O G I A.

	Według Kościoła Rzymskiego:		Według Kościoła Ruskiego:		
VII.	Aureus numerus,	*Złota Liczba.*	Aureus Numerus,	*Złota Liczba,*	VII.
VIII.	Cycl... [illegible]	*Okrąg Słońca.*	Cyclus Solaris,	*Okrąg Słońca.*	VIII.
XIII.	Ind... [illegible]	*Poczet Rzymski.*	Indictio Romana,	*Poczet Rzymski.*	XIII.
8.	... [illegible] ...calis,	*Litera Niedźielna.*	Litera Dominicalis,	*Litera Niedźielna.*	1.
VI.	... ni				XVII.

Xiężycá, rownaiace z Słonecznym.

Litera Mortyrologij. f.

Mi... od Nowego Roku do Popielcu, będzie Niedziel 7. y dni 4. Wielkanoc Ruská po nászey w tydźień.

P R Z E Z

...AWA z Łazow DVNCZEWSKIEGO

w Zamoyskiey Akádemii Matematyki Professora, y Náuk ... Trybunału Koronnego Geometrę przysięgłego; z nal... żyta pilnośćią

...RACHOWANI.

w Drukárni AKADEMII Zamoyskiey.

Na Herbowny Zaszczyt

IASNIE WIELMOZNEGO DOMV.

Godność KORCZAKA poznać z kożde

Swiadkiem Trzy RZEKI nie maiące

O ich wielkości, ieżli zdánie czyie ?

Dosyć są wielkie : bo ná Trzy KOPII

Bez inszego Swiát stoi Ornamentu ,

Zyć mu bez tego trudno ELEMENT

IASNIE WIELMOZMEY I.M. PANI,

ANTONINIE

z ZAHOROWSKICH

ZAMOYSKIEY

ORDYNATOWY,

GRODECKIEY &c: STAROSCIN

PANI Y DOBRODZIEYCE.

NIe tak spragniony przy ognistych Gwiazdách; iáko ázebym ochotne przysługi moiey, spełnić mogł desideria; do Herbownych Iaśnie Wielmozney Wac Pani y Dobrodzieyki ubiegam się Zdroiow. I lubo niegdy, żałosnym przeciwne fat Poetyczney Muzy moiey pieśni, do komplacencyi niebyły o; odzywam się teraz z Niebieskiego Merkuryusa Lutnia iwny Planetow koncent, y zgodną cáłego Swiáta bram uiac. Nie iest ta intencya moia, liczyć z ziemskiey Herbownego Iáśnie Wielmożnych ZAHO- Zaszczytu; áni Geometryczną, wysokiey głębo- nowáć linią: z Niebieskim iednak Eridánem skiego Neptuna fluktámi, niech mi się ich godzi A lubo Geniusowi moiemu, piaskiem podobn wić, nie złotym nurtem Chersonezu tego, prz

2 Szkol-

[illegible] ʃzkolney pracy wymierzáć klepʃydry; iż przecię uczonym [illegible] tile tom, na papier mądrey Aganippy czerpaiącym zdroie, godzi ʃię z Nimfami emulewáć zawʃʃe; cokolwiek drogośći iego y eʃtymacyi między teraznieyʃʃe wylać Charaktery poważam ʃię. Starożytne Domu Iaśnie Wielmożnego ZAHOROWSKICH Rzeki, od pierwʃzego ieʃzcze Polʃki Fundatora Lecha (a) [illegible]ynym krwawego zrzodła opływaiące kataklizmem, liczne- [illegible] tułowow nieprzyiacielʃkich ograniczone mogiłámi, [illegible]wʃʃe żywiły Sarmacyą; zemdlonemu przy Mar- [illegible]ch Lechowi, dodawaiąc poʃiłku, Heroicznym wigoru [illegible] laurom, wolność złotym deʃʃczem, y pożądaną ziemie [illegible] napáwaiąc. Zadna w nich do tąd nie znayduie [illegible] Charybdis iaka; ktoraby nawalnymi ʃkołátáną fálámi, [illegible]olitey zdradzic miała Argos; albo ná niebeʃpie- [illegible]wey areny natrąciwʃʃzy Syrtes, oʃączyć bez [illegible]iei wʃʃelkiey triumʃalnego celeuʃma. Straʃʃne fatalnym gromem, zachmurzonego ʃwiátá na przeciwne Gradywa ʃʃyki, wielkim z tych Rzek tumanem wypływały grády; iáko z łuku ʃa- mego łowiʃʃa, chárde natarczywych karki, ogniʃtymi piorunuiąc ʃtrzały. Swiadkiem tego ʃą troyʃte Rzeki exotyczney krwi napeł- nione falą; (b) iak wiele nad Drawą, Dunaiem y [illegible]wiencow laurowych Polʃká otrzymałá. Ztąd albowięm poc[illegible]cie od Heroicznych Antenatow wzięły: ztąd głośną [illegible] fámą po ʃwiecie słyną, (c) lubo ieʃʃcze od ZOARI[illegible]iego ATTILE, krwią zafarbowane nieprzyiacielʃką [illegible] pury, (d) Neapolitańʃkich y Słowiańʃkich Xią[illegible] liuʃʃe. Co we śnie tylko nie ktorzy widzieli, iż [illegible] ʃecią, Honorow nieiákich łowiłá Inʃignia; [illegible]

(a) Okolʃki Orb. pol. Tom. 1. p. 424. (b) Idem ibid[illegible] [illegible]ngar.

[illegible]yć

patrzać ná iá wie, iako (d) Pápieʃkie PAWŁA IV. Triregná, Kardynalʃkie wielkiey KARAFOW Family Kápeluʃʃe, Krolew- ʃkie Sarmackiego Monarchy LESZKA Korony, (e) Biʃkupie rożnych Paʃtorały, Krakowʃkiego Woiewodztwa pierwʃʃe Senaty (f) Koronne Pieczęci y Klucze (g) liczno pomnieyʃʃe Krzesła, y Marʃʃałkowʃkie Laʃki, z Waʃʃego Elementu z wielkim profi- tem Rzeczy Poʃpolitey przychodziły. Zaden w te Rzeki, ták oʃtrey wędy nie zapuścił Achilles, ażeby opływaiącą, w nich wolność mogł ułowić Polʃka: ktore ʃpracowanego (h) przy Cho- cimʃkiey z Ozmanem imprezie, (i) Tatárʃkich inkurʃyiach, (k) tudzież z Liwonią, Węgrami, Wołoʃʃą, y Multanami cer- tuiąc, doʃtatecznie Lecha Polʃkiego poʃilały. Mądre w kon- ʃyliach walnych Hipokreny, ʃamym z pracowitego, czołá około dobra Poʃpolitego, płyną potem. Kozdy z nich krwawo za- pieniony Hektor, dla ozdoby Bończukow y Buław urodzony kleynot; kozda Kleopatra godna Korony Gemmá, rodzili ʃię. Zywy dokument w ʃamey Iáśnie Wielmozney Wac Páni y Dobrodzieyce przyznaie kozdy; ktora iak z pożądaney roʃy Niebieʃkiey zaczętá Perłá, między ʃrebrnemi Eritreyʃkiego Neptuna ukołyʃana fluktámi, na ręku Senatorʃkiey wypielęgno- wáná Lucyny, na folgę dożywotniey przyiazni Powaznych Kawalie[illegible]zięta, zdobiʃʃ zkolligowane Purpury, y Subʃellia: tyle nie[illegible]aney dodaiąc im ceny, ile rozʃądna ciekáwych Iubil[illegible]ra, wyeʃtymowáć nie potrafi. Miał o kogo certo- wáć [illegible]W. X. Litewʃkiego, Marʃʃałkowʃki Sagittariuʃʃ, y [illegible]ORTI ubiegáć ʃię ʃkrzydłem: nie załowal fatygi R[illegible] Wielmoznych ZAMOYSKICH Achilles, [illegible]e doʃtępne Alpes, triumfalne zakrwawic KO- [illegible]ielkiey Prerogatywy Damą, znak wieczney

[illegible]icul. (e) Długos. in Chron. (f) Epitha Crac. A.D. 1521. (g) [illegible] (h) Okolʃki, (i) Ioann. Wrzeʃini. (k) Okolʃki ibidem.

3

przyiaźni,

przyiáźni, otrzymał Pierśćień. Doſkonałość żadną niewyrownána taxa, więcey záwße w Iaśnie Wielmozney waży ANTONINIE, iáko drogość Krolewſkiey Antoninßa perły, połową Monarchyi niegdy ßacowana. Wypłynął ná brzeg ßczęśliwie z nie fortunney rzeglugi, kto ſwoie tym Rzekam powierzył intenta: doßedł teſkliwie pożądánego portu, komu ßczęśćie zdarzyło do mety przez nie lawirowáć. Wara ztąd Eolowi wßelkiemu, nie tylko zamącić, ale y zalterowáć: daremna przeciwney fortuny impreza, gdzie Mars, y mądre Muzy, głęboką oſtrego geniußu kotew ugrązyły. Na kożde tchnienie, powabne służą tu Zefiry; rozum wßelkich intentow dyryguie żagle; Sceptra, Paſtorały, Buláwy, y Laſki beſpiecznym ſą Styrem: nadętych Eurow impetem, y potężnych Afrykow inkurſyą, nie złomane. Daymy to ázeby nie dyſkretne przeciwney fortuny wieiąć Boreaße, na głośno płynące Iaśnie Wielmozney Aganippy zrzodła, włożyć lodowate kiedy umysliły pęta; rwać ſię y łomać mußą, gdy im ogniſty Iaśnie Wielmozney Aſtrei Febus, wrodzone ſprawiedliwości Słońce, złotym dogrzeie płomięniem: gdy wewnętrznemi affektow Boſkich ogniami pałaiąca Etna, potężnym iáko Lwa gorącego ná Zodiaku upałem, dopiecze im. Dáleko od tąd Stygyſkich [illegible]odeußow Monſtra; daleko zdradliwi, záwiiaiącym do ßcz[illegible]o portu Charontowie: głośny Anielſką trąbą, pogodne [illegible] ſobą powabiaiący Tryton, y wdzięczna BOGU har[illegible]bo-wna Syrena, w tych Rzekach znayduie ſię. Do[illegible]ſkich cnotach Charites, przy krzytßałowych [illegible] rozkrzewiły ſobie rozlicznych wzorow D[illegible]ardy[illegible] [illegible]yſte niewinnego kandoru lilie, wſtydli[illegible] [illegible]mięncem Roze: gdzie wßelka akcya kw[illegible]ale kwitnące życie; z wdzięcznym upſtrzo[illegible]em, [illegible]ad

nad b uiną wßyſtkich Hortenſyußow kreſcencyą, emuluie. Nie ſam tylko choyny dla kożdego Tagus, złotą falą ludzkie kontentuie deſideria; y ten w drogie cymmelia obſituiacy Paktol, bogátym nie iednego uczynił Midaſem; nie iedną Kleopatrę perłą, przy affekcie Antoniußow ſwoich, wypoſarzył. Z goła ſamymby w nießczęśćiu ſwoim Eneaßom, y sławnych niegdy Dardanow Xiążętom, z Troiańſkich w te Wody uciekáć ſię ogniow: iak do Monarchini Kartaginſkiey Elizy ßczęsliwego portu, záwiiaiąc. Chciwym Honoru Tantalom, złote Iabłka w tych łowićby Rzekách, y ciekaiącym po Laurowych laſach Akteonom, ubiegać ſię. Samego Krola połbożkow Iowißa, Cherbowne Iaśnie Wielmozney ANTONINY zwabiły by Nimfy; powagą, rozumem, y eſtymacyą u wßyſtkich celuiące, tak dalece iż inßym przed niemi, umyc by ſię trzeba. Godne Korony zrzodła, nie wyczerpana Honorow głębokość, zawße wgorę perłową unoſi ſię falą; tak iż żadna do tąd nieminęła godność, ktoraby nie widziała ſię ſama, w Ich krzyßtałowym Diafanie. Same Purpur Senatorſkich zrzodła, ſtrumieniem krwi ſpływaiącey ciſną ſię w te Rzeki, WISNIOWIECKICH, ZAMOYSKICH, POTOCKICH, SAPIEHOW, POCIEIOW, MIACZYNSKICH, OSSOLI[illegible]KICH, DZIEDOSZYCKICH, WOLOWICZO[illegible]ZACKICH, PACOW, LEDUCHOWSKICH, JELC[illegible]ICH, y inßych nie zliczona Kolligacya; iak z He[illegible] wieczne Xerxeſa przymierze uczyniwßy. Wziął Imie[illegible] ßczęsliwego nader Polikrateſa każdy; ktokolwi[illegible]n ZAHOROWSKICH Rzekom powierzył pierśc[illegible]e ſprzyſięgłey ſobie doznaiąc Fortuny. Z tąd P[illegible]Wielmoznych ſplendory, iak zaranna przy pogo[illegible] zawße świtała zorza; z tąd nie iednemu Honoro wyn[illegible], momenta płynęły fortunne: y owßem wßyſt

kim;

kim, niby z wschodniego powstaiąc Archipelagu, łaskawa dni pożądanych Aurora, nie zgasłym záwsze promięniem przyświecała. Daleko szczęśliwey y moy gwiazdzisty Faeton w roczną wyprawia się podrożą; gdy tu ognistą na kołach Niebieskich skierowáwszy Titana karoczą, rozgorzałe Słonecznym upałem, przy codzienney kursywie chłodzić może cugi. Dni y szczęśliwszych momentow Horyzontowi przyczynia Polskiemu Febus, z Herbownego Iaśnie Wielmozney Parenteli Aqwaryusza, coraz unosząc się wyżey; y nie iáko ku rozkwitłey w Laury pomykaiąc się wiośnie, złotey wolności krescencyą prognostykuie. Szczęście to osobliwsze dla mnie, z bystrym zapuściwszy się Ikarem pod Niebo, opływáć w te Rzeki: z samego Olimpu, upadłszy głęboko pod nogi Iaśnie Wielmozney Wac Pani y Dobrodzieyki, nieostroznym prezentowáć się Faetontem. Wypłynąc szczęśliwiey z zawiłych trudności nie mogłem zakrętow, iako tędy, gdzie mi Iaśnie Wielmożney Wac Pany y Dobrodzieyki łáskawa przyświeca Faros: gdzie pogodna przy zwykłym humorze Pańskim, bespiecznie prowadzi Cynozura. Większą nie mogłem się przysłużyć, zacney powadze operą; iáko Ziemię y Niebo dedykuiąc, z apprekacyą, áżeby Ziemia stateczney Fortuny zostawałá Sferą; á Nieba wszelkie koronowały wota, przez [illegible] letnie czasy nie zazdroszcząc nąm Godney prezencyi.

IASNIE WIELMOZNEY [illegible]

y Dobrodziey[illegible]

Nay[illegible]

M. S, D. [illegible] P.

KALENDARZ ROKU PANSKIEGO M.DCC.XXXV.

I.	IANUARIUS	STYCZEN	Ma	Dni
Miesiąc.	Swięta Polskie	Swięta Ruskie.	Bieg	Aspekty, wybory, Odmiána Powietrza.
Sobota	1 a [illegible]	21 Iuliany Mucz:		[illegible]
1.	Oto Anioł Pański pokazał się we śnie. Matt: 2.			
Niedz.	2 [illegible]	22 [illegible]		[illegible]
Ponie:	3 c Daniela Me.	23 10 Mucz w Kr.		[illegible]
Wtore:	4 d Tytusa Bisku.	24 Eugenii Mu.		[illegible]
Srzoda	5 e Telesfora M.	25 [illegible]		[illegible]
Czwar:	6 f [illegible]	26 [illegible]		[illegible]
Piatek	7 g Lucyana M.	27 [illegible]		[illegible]
Sobota	8 a Rygoberta.	28 SS. Mucz dwi		[illegible]
2.	Gdy było Panu IEZUSOWI lat 12. Lucæ 2.			
Niedz.	9 [illegible]	29 [illegible]		[illegible] Pełn. Stycznia
Ponie.	10 c Agatona P.	30 Anazyi Mucz		[illegible]
Wtor.	11 d Palemona Op	31 [illegible]		[illegible]
Srzoda	12 e Reynolda M.	1 [illegible]		[illegible]
Czwar.	13 f Godefreda M.	2 Sylwestra Pa		[illegible]
Piatek	14 g Hilarego B.	3 Malachyia Pr.		[illegible]
Sobota	15 a Pawła 1 Pu.	4 Sobor. 70 Apo		Ostát: kw. Stycz
3.	Były Gody w Kanie Galileyskiey. Joannis 2.			
Niedz.	16 [illegible]	5 [illegible]		Marcella Páp.
Ponie:	17 c Antoniego O.	6 [illegible]		[illegible]
Wtor.	18 d Pryski Pan:	7 Sobor Ioán: Kr.		[illegible]
Srzoda	19 e Ferdynánda	8 Heorhya Otca		[illegible]
Czwár	20 f Fabiana y Sebá.	9 Polyeewkta M		[illegible]
Piatek	21 g [illegible]	10 Hryhorya Nys		[illegible]
Sobota	22 a Wincentego	11 Feodosia Otca		[illegible]
4.	Gdy zstąpił Pan IEZUS z gory. Matthæi 8.			
Niedz.	23 [illegible]	12 [illegible]		Záslubie S. Jozef.
Ponied.	24 [illegible]otéusza B	13 Hermiła Mucz.		Now. Lutego.
Wtore.	25 [illegible] S. Paw.	14 Otec w Synai.		[illegible]
Srzoda	26 [illegible] Karpa Bis	15 Pawła w tym.		[illegible]
Czwa[illegible]	[illegible] Chryzo.	16 Pokła wer. [illegible]		[illegible]
Piate[illegible]	[illegible] Wiel.	17 Antonia Wely		[illegible]
Sobo[illegible]	[illegible]nny P.	18 Atanazia Ar.		[illegible]
5.	[illegible]owáy nas boć giniemy. Matthæi 8.			
Nie[illegible]	[illegible]	19 [illegible]		[illegible]
P[illegible]	[illegible] Nola	20 Eufemia Wely		Pier. k. Lutego

[illegible]nie, zaczynaiące się od początku Roku z Planety, ktory koż deg[illegible]

Pierw: kw Stycz: D. 2, g. 8. m. 36. rano Mrozem y śniegiem Rok záczyna. Wiatrem połudńiowym czasem mięknieie, więcey iednak od zachodu burzy z obfitym śniegiem. Dnia 4. mroz ostry. 7. wiatr spory zamięć. 8. śnieg mokry.

Peł. Stycz. D. 9. g. 3. m. 15. z połnocy. Odmienia się poniękad, iutro ná noc wiatr śniegiem miota. 11. śnieg przed południem, na noc mroz się ostrzy: 13. w nocy zawierucha. 14. Wiatr od południa, na śnieg się bierze.

Ostát: kw: Stycz. D. 15. g. 11. m. 17. przed połno: Po rezolucyi ranszey wypogadza się, 16, 17. pogoda mroz się ostry 20 śnieg z dachow táie. 22 pogoda nie mrozna. Wiatr się często dobywa procz kwadry.

Now. Lutego D. 24. g. 3. m. 16. z połnocy. Pogoda, w dzień nie bardzo mroźno, w nocy mroz choży. 26. 27. pomięszany, pogoda z deszczem miesząmi ze śniegiem, n[illegible] przemiany, w nocy przymarza. Od 28 wypogadza się.

Pier. k. Lut: D. 30. Sty[illegible]

[illegible]IKACYA WYBOROW.

[illegible] do zdrowia ludzkiego należy. ✠ Krzyżyk, znaczy dobrze krew puszcz[illegible]yki, lepiey. Przy ktorym się zaś Krzyżyku kładzie ✠ch znaczy cholery[illegible], fl. Flegmatykom, m. Melancholikom: albowiem nie kożdey náturze, kożdy[illegible]niszem, zászkodzić może. toż znaczy łaźnia z Bankami, albo piawek stáwia[illegible] wierszow, od niektorego Medyka napisanych. łatwo możesz poznać natury.

Na-

II. FEBRUARIUS LUTY ma Dni XXVIII.

Miesiąc	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie	Biegi ☽	Aspekty Wybory.
♂ Wtorek	1 d Wigilia zwykła	21 Maxyma Otca.		Brygitty Panny
☿ Srzoda	2 e P. M. Gromn.	22 Tymoteia Apo		
♃ Czwar:	3 f Błażeia Bisk	23 Klymenta Mu.		
♀ Piatek	4 g Weroniki P.	24 Xeny Mat. Pr.		
♄ Sobota,	5 a Agaty Panny	25 Hryhorya Are,		/ □
☞ 6.	*Idźcie y wy do Winnice moiey.* Matt: 20. Septuages.			
Niedz:	6 b N. Starozap.	26 N. o Myt. Fa.		Doroty Panny
☾ Ponie:	7 c Romualda Op	27 Mośćz. Johan.		Pel: Lute:
♂ Wtorek	8 d Jana de Matha	28 Efrema Syrin		
☿ Srzoda	9 e Apolonii P.	29 Mośćz. Ichnat.		kr.
♃ Czwar	10 f Scholastyki P	30 Trzech Swięty.		kr.
♀ Piatek	11 g Lucyusza Bisk	31 Kyra y Joana,		
♄ Sobota	12 a Eulalii Pan.	1 FEWRUAR.		/
☞ 7.	*Wyszedł rozśiewać naśienie.* Lucæ 8. Sexagesima.			
Niedz:	13 b N. Mięsop.	2 N. Stryt. Hop:		/
☾ Ponie:	14 c Walentego M	3 Semiana Boh.		☽ Ost: kw; Lute:
♂ Wtor:	15 d Faustyna Mę.	4 Sydora Otca.		
☿ Srzoda	16 e Juliany Pan,	5 Ahasy Męczen		fl.
♃ Czwar	17 f Donata Męcz	6 Wokula Mucz		fl.
♀ Piatek	18 g Symeona Bis	7 Parfenia Episk.		kr. w.
♄ Sobota	19 a Susanny Pan	8 Feodora Strat		kr. w.
☞ 8	*Oto idźiemy do Ieruzalem.* Lucæ 18. Quinqvages:			
Niedz:	20 b N. Zapust.	9 N. Miasopust.		□♂ / □♄
☾ Ponie:	21 c Eleonory Pan.	10 Charłampa M.		☽ Feralis,
♂ Wtor:	22 d Poś. Koś. Rz.	11 Własya Mucz		Now Marca:
☿ Srzoda	23 e Popiel. Wigilia.	12 Meletya Arcy,		
♃ Czwar.	24 f Macieia Apo	13 Martyniana		ch.
♀ Piatek	25 g Wiktora	14 Awxentya Aw.		fl.
♄ Sobota	26 a Konstancyi P	15 Onysyma Apo.		fl.
☞ 9	*Wiedźion iest IEZUS na puszczę.* Mat, 4. Invocavit.			
Niedz:	27 b N. I. Wstępna.	16 N. Syropust.		☌ ♄ ☌ ♂
Ponie:	28 c Romana Op.	17 Theodora Tyr.		w.

Odmiana Powietrza. g. 10, m. 18, z połud. Pochmurno, mroz się naprawia, śnieg polatuie: potym zaś wypogedziwszy, wiatr południowy na odmięcz godźi. 6 mroz z wiatrem pochmurno, mieyscami śnieg prószy,

Pel Lutego D, 7, g. 1. m: 20. z połud: Mroz, pochmurno, wiatr często wieie. Od D. 9. wypogadza się, 11, na deszcz lub słotę godźi, 13 marznie pod chmurą śnieżna. Więcey pracię pogody,

Ostat, kw. Lute. D, 14. g. 5 m. 5. z połud. Na śnieg się zabiera, ranne pogody co dźień się pokazuią, wiatr się od południa mięsza, 18, 19. na wietrzną rezolucya z śniegiem y deszczem godźi. 20 na noc marznie, śniegiem zawiewa

Now Marca D. 23, g. m. 7. z połud: Pogody [illegible] Nieba, we [illegible] od słońca ta[illegible] przymarza [illegible] Od 26 [illegible] godźi.

III. MARTIUS MARZEC Ma Dni XXXI.

Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Biegi ☽	Aspekty Wybory
♂ Wtor:	1 d Balbiny Bis.	18 Leona Pap-	☍	☌ ♄ ♂ Strzeż się:
☿ Srzoda	2 e Suchedni	19 Archippa Apo,		☽ Pier. k. Marca
♃ Czwar	3 f Felixa Męcz.	20 Leona Episk.		□ □ /
♀ Piatek	4 g Kazimierza K.	21 Tymoteia Ot.		ch.
♄ Sobota	5 a Prze. S. Mac	22 Afanasya Ot.		ch.
☞ 10	*Wźiął IEZUS z sobą Piotra y Iakoba.* Matt: 17. Remin.			
Niedz:	6 b N. Sucha.	23 N. 1. Wstupna.		Godefreda Wyzna.
☾ Ponie:	7 c Tomasza z Aq	24 Obryt Chła, Jo:		☽ Feralis
♂ Wtor,	8 d Jana Bożego	25 Tarysya Ach.		kr.
☿ Srzoda	9 e Francisz. Wd	26 Porfirya Otca		Pełnia Marca
♃ Czwar	10 f Katusa Męcz-	27 Prokopia Otc.		□ /
♀ Piatek	11 g Katarzy, Bo.	28 Wasylya Ispo,		☽ Feralis.
♄ Sobota	12 a Grzegorza P:	1 MART.		/ ♄
☞ 11	*Był IEZUS wyganiaiacy Diabelstwo.* Lucæ 11. Oculi,			
Niedz:	13 b N. Głucha,	2 N. 2 Post.		Krystyny Panny
Ponie:	14 c Zacharyasza.	3 Eutropia Mu.		fl.
♂ Wtor:	15 d Longina Mę	4 Herasima Pre.		fl. /
☿ Srzoda	16 e Hilarego Bis.	5 Konona Mucz:		☾ Ost. k, Marca.
♃ Czwar,	17 f Gertrudy Pan	6 42 Męczonni		□
♀ Piatek,	18 g Edwarda Kr,	7 Wasylya Epis		□ /
♄ Sobota	19 a Józefa O. N.	8 Feofila Otca		/
☞ 12.	*Zkąd kupiemy chleba* Joannis 6. Lætare,			
Niedz:	20 b N. Srzodo.	9 N. 3. Krestopok.		Joachyma Wyz:
☾ Ponie:	21 c Benedykta	10 Kondrad. Mu.		Æqvinoctium.
♂ Wtor:	22 d Katarz: Szw:	11 Sofronya Otca		/
☿ Srzoda	23 e Cyryaka	12 Feofana Epis		♄ /
♃ Czwar	24 f Gabryela Ar,	13 Mosz. Nikifora		Now Kwiet.
♀ Piatek	25 Zwiast. P. M.	14 Wenedykt Ot.		□ / ☌
♄ Sobota	26 a Teodorego	15 Ahapya Mucz.		♄ vaqua
☞ 13	*Kto iest z BOGA słow Bozych słucha* Ioan. 8. Iudica:			
Niedz:	27 b N. Biała.	16 N. 4. Post.		Ruperta Biskupa
☾ Ponie:	28 c Cyryla Pap.	17 Alexya Rym.		/ ☌ ♂
♂ Wtor	29 [illegible]	18 Kyryla Archip		ch.
☿ Srzoda	30 [illegible]	19 Chryzanta Mu,		ch.
♃ Czw	31 [illegible] Pan.	20 Foryny Mucz.		☽ Pier. kw. Kw:

Odmiana Powietrza. *Pier. kw. Mar. D, 2. g. 8, m. 6, rano.* Snieg obfity, mieyscami deszcz y słota: wiatr duży wieie, Mroz się odmienia. 6. chmury grube.

Pel, Mar. D. 9. g. 0. m. 35. po połno. Iutro śnieżna zadymka, Wiatry panuia wielkie, chmury śnieżne, a czasem dżdżyste przenoszac, gorę iednak pogoda ma.

Ostat, kw, Mar. D. 16. g, 0, m, 26. z połud: Y tu ieszcze wiatry nagania śniegow wielkich. Potym zaś wiatr wielki, z śniegiem y deszczem chmury przenośi, iedna gwałtowność ustaie, druga nadchodzi. Zgoła, słota y pogoda na przemiany.

Now Kwiet: D. 24, g. 0. m. 53. z połud, Niemoże się uspokoić powietrze. Z deszczem nawalnym rezolucya, wiatry; śniegi opadaia nagle, rzeki wyleie. Pogoda się mięsza z słotami.

Pier. kw. Kwiet. D. 31. Marz. g. 3. m. 30. z połud: wiatr spory, rospędziwszy chmury, sprawuie pogodę. 3. wiatr chmury mokre.

Natura Cholerycznego.
Datny, śmiały, zarosły, szczupły y fałszywy,
Na żołty posiadł kolor, suchy y gniewliwy,

Natura Krwistego.
Szczodry, śmieszny, wesoły, na twarzy czerwony,
Tworzcie iły żatczy, w niewstyd zaprawiony,

Natura Fle[illegible]
Spioch, lenim[illegible], Ory[illegible]
Niepamięt[illegible], twar[illegible]

Natura Mel[illegible]
Chytry, smutny, zazdro[illegible]
Lest skrupular, oszuk[illegible]

Są częstokroć w ludźiach pomieszane natury, więc ktora w kim bardźiey wydatna, [illegible]

Cztery kondycye do krwi pusczania z Consilium [illegible]

1mo. *Sił niemaiacym y bardzo słabym, krwi niegodźi się puszcz*[illegible]*zy nie*[illegible] *wykli krwi puszczać, ostrożnie y nie łatwo im tego pozwalaia.* [illegible]*4, nie*[illegible] *lat, lub więcey iak 60, a tym bardźiey 70, nie radzą przez k*[illegible]

[illegible] *kwadry, młodym ludźiom y krwistey natury, bardźiey pomaga. Od* [illegible] *młodźi, męszczyznom y Cholerykom, krwi upuśćić lepiey. Od Pełni do* [illegible]*męzczyznom, starym, y flegmatykom, czas wyborny iest. Od kwadry Ostatn*[illegible]*ym tylko starym y Melancholikom, czas sposobny. Nie czekaiąc iednak* [illegible] *pilna potrzeba, według informacyi Krzyżykow bespiecznie upuśćić może*[illegible].

KALENDARZ ROKV PANSKIEGO M. DCC. XXXV.

IV. APRILIS KWJECJEN Ma Dni XXX.

Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
♀ Piatek	1 g Theodory P.	21 Jakowy Epist.		7. Boleśći P. M.
♄ Sobota	2 a Francis. de Pauli	22 Wasyla Męcz.		

☞ 14 *Hosanna Synowi Dawidowemu.* Matt. 21. Palmarum.

Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	3 B. N. Kwietn.	23 N. 5. Pochwal.		Nikona Męcz.
☾ Ponie.	4 c Jzydora Bisk.	24 Zacharyi Oyca		□♂ /
♂ Wtor:	5 d Wincentego	25 Błahow. Bo.		
☿ Srzoda	6 e Wilchelma W.	26 Hawryela Arch.		
♃ Czwar	7 f Wielki Czwar.	27 Matrony Mu.		☉ Pełnia Kwiet.
♀ Piatek	8 g Dyonizego B.	28 Stefana Jspo.		☽ Feralis.
♄ Sobota	9 a Bogusławá B.	29 Marka Epist.		☍♀ ☍♄ /

☞ 15 *Ktoż nam odwali kamien* Marci 16. Paschatis.

Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	10 B. N. Wielka.	30 N. 6. Cwietna.		☽ Feralis.
☾ Ponie.	11 c Ponie. Wielki	31 Jpatya Cudot.		☍♂ /
♂ Wtor:	12 d Wtor. Wielki	1 A P R Y L.		Maryi Egypcyaki
☿ Srzoda	13 e Wiktora Męcz.	2 Tyta Cudotw.		/ □☿ w.
♃ Czwar	14 f Tyburcego M.	3 Wielki Czwar.		
♀ Piatek	15 g Anastazyi P.	4 Strasty Chryst.		☾ Ost. kw. Kwie.
♄ Sobota	16 a Kalista M.	5 Feodulá Mu.		

☞ 16 *Gdy wieczor był dnia onego.* Joannis 20. Conductus.

Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	17 B. N. Przewo.	6 Woskres. Chry.		Rudolfa Wyzna.
☾ Ponie:	18 c Apolonego	7 Ponied. Swit.		
♂ Wtor:	19 d Leona Pap.	8 Wtor. Swit.		□♂ /
☿ Srzoda	20 e Marcelliná B.	9 Eupsychyia M.		
♃ Czwar	21 f Szymeona Bis.	10 Terrency Męcz.		
♀ Piatek	22 g Katusa Pap.	11 Antypa Męcz.		☽ Vacua.
♄ Sobota	23 a Woyćie. Bis.	12 Wasylya Epist.		☉ Now Maiá.

☞ 17 *Iatestem Pasterz dobry.* Joannis 10. Misericordiæ.

Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	24 B. N. 2. po Wielk.	13 N. 2. po Wosk.		Jerzego Męczenn.
☾ Ponie:	25 c Marka Ewang.	14 Martyna P. R.		
♂ Wtor:	26 d Marcellina Pa.	15 Arystarcha Apo.		☍♂ /
☿ Srzoda	27 e Anastaiego Pa.	16 Jryny Męcz.		
♃ Czwar.	28 f Witalisa Mę.	17 Szymeona Epi.		
♀ Piatek	29 g Roberta Op.	18 Joanna Propo.		☽ Pierw. k. Maiá.
♄ Sobota	30 a Zofii P. y Mę.	19 Joanna Paleo.		□♄ /

Odmiana Powietrza.

Pełnia Kwiet. D. 7. g. 0. m. 16. z połudn. Wiatr na pogodę godźi odćieplaiąc: iutro iednak 9, y 10. Mars ćiągnie na niepogodę: potym zaś utemporuie. 13. na noc wiatr na deszcz zimny na kształt gradu godźi, mieyscami śnieg.

Ostát. kw. Kwiet. D. 15. g. 7. m. 52. rano. Odćiepla się z pogoda, osobliwie od 19. dnia: nocy iednak zimne. 21. Wiatr spory wieie. 22. deszcz.

Now Maia D. 23. g. 1. m. 41. z połnocy. Zimno się wraca z wiatrem y chmurami, iutro na deszcz zimny goiza planety, w nocy mgła 26. 27. 28. wiatr z deszczem: W ćiepleyszych kraiach zagranić.

Pierwsza kwadra Maia D. 29. Kwietnia g. 9 m. 53. z południa. Wiatr mięsza powietrze, nie kiedy wy[...]godzaiac.

W iakich Chorobách, nie godźi się krwi puszczać, wedł[...]i.

1mo. *w Goraczkách wielkich, iáko w Łożnych, Malignach [...] &c. z razu zaraz, to iest pierwszych dni, krew má bydź puszczona, gdy [...]inie mieysca niema, chybá z pod ięzyká.*

2do. *W goraczkach wnętrznych, zastarzałych iako Hektyce, [...] ma.*

3tio. *W Goraczkach wielkich, w ktorych szaleństwo przypa[...]niey puśćić krew z nogi.*

4to. *W Dychawicy, w duszności ach, w Katarze, krwi nie p[...], chyba dla wielkiey potrzeby z nogi.*

5to.

KALENDARZ ROKV PANSKIEGO M. DCC. XXXVI

V. MAIUS MAR Ma Dni XXXI.

Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.

☞ 18. *Malućko a nie uyzrzyćie mnie,* Ioan. 16. Iubilate.

Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	1 B. N. Filip. y Ja.	20 N. 3. po Wosk.		☽ Feralis.
☾ Ponie:	2 c Celestyna M.	21 Fomyna		
♂ Wtor:	3 d Znalez. S. Krz.	22 Feodora Syk.		
☿ Srzoda	4 e Floryana Mę.	23 Georgia Męcz.		Moniki Panny.
♃ Czwar.	5 f Sylwána.	24 Sawy Męcz.		
♀ Piatek.	6 g Janá w Ole.	25 Marka Ewang.		
♄ Sobota	7 a Flawiusza M.	26 Wásylyiá Epi.		☉ Pełnia Maia.

☞ 19. *Idę do tego ktory mnie posłał,* Ioannis 16. Cantate.

Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	8 B. 4. Stanis. B.	27 N. 3. po Wosk.		Symeona Epist.
☾ Ponie.	9 c Grzego: Nazy.	28 Jazona Apost.		
♂ Wtor:	10 d Zjaw. S. Mich.	29 Męcz. w Kyz.		△♂ /
☿ Srzoda	11 e Mamerta Bis.	30 Jakowa Apo.		
♃ Czwar.	12 f Domicylli P.	1 M A R.		
♀ Piatek	13 g Serwácego B.	2 Afranásya		
♄ Sobota	14 a Bonifácego	3 Tymofeiá Mu.		

☞ 20. *Prośćie á weźmiećie,* Ioannis 16. Rogationum.

Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	15 B. N. 5. Krzyż.	4 N. 4. po Wosk.		☽ Ostat. kw. Maia.
☾ Ponie:	16 c Jána Nepo.	5 Jryny Męcz.		
♂ Wtor:	17 d Torpeta M.	6 Jowá Práwed.		
☿ Srzoda	18 e Eryka Krolá.	7 Znal. Czest. Krz.		
♃ Czwar:	19 f Boże Wstąp.	8 Ioana Bohosław		
♀ Piatek	20 g Bernardyna	9 Woss. Mikolá.		
♄ Sobota	21 a Konstantyná	10 Symona Apost.		☽ Vacua.

☞ 21. *Gdy przyidźie Poćieszyćiel,* Ioan: 15. & 16. Exaudi

Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	22 B. N. 6. Heleny	11 N. 5. po Wosk.		☉ Now Czerwca.
☽ Ponie:	23 c Dezyderyusza.	12 Epiphánia		
♂ Wtor:	24 d Joánny Wd.	13 Chrysteryi Mu.		
☿ Srzoda	25 e Urbána Páp.	14 Jzydora M.		
♃ Czwar:	26 f Filipá Nere	15 Wozneś. Gosp.		
♀ Piatek.	27 g Rudolfá Wyz.	16 Feodorá Otc.		/ □♄
♄ Sobota.	28 Wilchelma Wy.	17 Andronyka Ap.		□☿ /

☞ 22. *Kto mnie kocha, słowá moie chowá.* Ioan. 14. Pentec.

Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☉ Niedź.	29 B. N. Swiątki	18 N. 6. po Wosk.		Pier. kw. Czer.
☾ Ponie:	30 c Ponie. Swią.	19 Pátrykya M.		
♂ Wtor.	31 d Wtor. Swią.	20 Fálylea M.		Petronelli Panny

1. W nocy deszczyk, dáley pogoda. Wiatr się dobywa, nocy zimne.

Pełnia Máia D. 7. g. 11. m. 3. z połno. Pochmurny, zimny, y dedzysty czas, Od 11. dnia pogodnieysze, nocy iednak zimne. 14. Pochmurny mglisty.

Ostá. kw. Maia D. 15. g. 2. m. 8. z połno. Lubo nieco mięsza się aura, pogoda iednák gorę bierze y ćiepło. 16. wiatr na noc. 17. deszcz, Zagrzmi. 21. chmurzy się na deszcz.

Now Czer. D. 22. g. 1. m. 36. z połnocy. Zimno pod dżdzysta chmura. iutro dźień niestateczny z wiatrem. 24. deszcz z grzmotem y błyskaniem. 25. 26. 27. Wiatr, grzmot, náwálnica, mieyscami grad. Zimno znáczne, wieczorem y w nocy.

Pier. kw. Czer. D. 29. g. 3. m. 8. z połnocy. Pogoda pomięszana chmurami. 31. zagrzmi y deszcz spuśći.

5to. *Ludziom słabey Konstytucyi, y Melancholiczney, obstrukcye ćierpiącym, ostrożnie krew puszczać należy*

6to. *W puchlinie, w suchotach, puszczać się nie godźi.*

7mo. *Dźiećiom zamiast krwi puszczania, piiawki applikuią na rożnych mieyscách, Według potrzeby.*

Z Ktorey żyły, w pewne dni nie godźi się krwi puszczać,

Przy

KALENDARZ ROKU PANSKIEGO M.DCC.XXXV.

VI.	IUNIUS	CZERWIEC	Ma Dni XXX.
Miesiąc.	Swięta Polskie:	Swięta Ruskie	Aspekty Wybory
☿ Srzoda	1 e Świątki [illegible]	21 Konstan. y Hele.	
♃ Czwar.	2 f Fortunata	22 Wasyliska Muc.	
♀ Piatek	3 g Krotyldy Kro	23 Michała Ojca	☍♄
♄ Sobota	4 a Bonifacego	24 Symeona Prep.	
23.	*Dana mi iest wszelka moc.* Matthæi 28. Trinitatis.		
Niedz.	5 B. N. Troyca	25 N. 3. [illegible]	☉ Peł. Czerw.
☾ Ponie:	6 c Norberta W.	26 S. Troycy	☽ Feralis.
♂ Wtor	7 d Pawła Bisk.	27 Wto. Swiąt.	
☿ Srzoda	8 e Seweryana	28 Nikity Epis.	
♃ Czwar	9 f Boże Ciało	29 Fteodorya Mu.	
♀ Piatek	10 g Bogumiła B	30 Izakia Ojca	
♄ Sobota	11 a Barnaby Ap	31 Jeremia Apost.	□♄
24.	*Człowiek niektory sprawił wieczerzą.* Lucæ 14.		
Niedz.	12 Antoniny M.	1 N. 1. Wszech Sw.	Jana a Facundo,
☾ Ponie:	13 c Antoniego W.	2 ✠ Post Petra	☽ Ostat. kw. Czerw.
♂ Wtor:	14 d Bazylego W.	3 Łukiana Mucz	□☿
☿ Srzoda	15 e Wita y Modest	4 Mytrofana Pat.	□♂
♃ Czwar.	16 f Benona Bisk.	5 Dorofteia Episk.	
♀ Piatek,	17 g Serca P. Iezu-	6 Ikaryona Mu.	□☿
♄ Sobota	18 a Maryanny P.	7 Fteodora Mucz.	☍♄
25,	*Przybliżali się do IEZUSA grzesznicy.* Lucæ 15.		
Niedz.	19 B. N. 3. po Św.	8 N. 2. po Zesłań.	☽ Feralis.
☾ Ponie:	20 c Florencyi P.	9 Cyryla Alex.	● Now Lipca.
♂ Wtor.	21 d Alojzego W.	10 Tymofteia Epi.	
☿ Srzoda	22 e Paulina Bis.	11 Wartolomeia	Solstitium
♃ Czwar	23 f Wigilia z Po:	12 Onufrya Welyk.	
♀ Piatek	24 g Jana Chrzc.	13 Akwiliny Pan	□♄
♄ Sobota	25 a Prospera Bis.	14 Elisea Proro	
26,	*Gdy się tłuszcze cisnęły do IEZUSA* Lucæ 5,		
Niedz.	26 B. N. 4. po Św.	15 N. 3. po Zesłań	Jana y Pawła,
☾ Ponie:	27 c Władysława	16 Tycho Cudotw.	☾ Pier. kw. Lipca
♂ Wtor:	28 d Wigilia z Post	17 Manuiła Mucz.	
☿ Srzoda	29 e Piotra y Pawł.	18 Leontya Mucz.	□♂ □♀
♃ Czwar	30 f Emilianny P.	19 Judy Apost.	

Odmiana Powietrza.

...przez alteruie się powietrze, potym wiatr gwałtowny, grzmoty, błyskawice pioruny z nawalnicą.

Peł. Czerw. D. 5. g. 2. m. 35. z połud. Wiatr duży wieie, grzmoty y deszcze mięszaia się mało pogody. Od 8. dnia pogody gorace.

Ost. kw. Czer. D. 13. g. 5. m. 41. z połud. Grzmot z wiatrem y deszczem czasie pogoda. 17 wiatr wielki z nawalnicą, potym wiatr zimny z północy, na pogodę godzi.

Now Lipca D. 20. g. 7. m. 26. z połud. Wiatry y deszcze mieyscami pogoda się z chmurami sili. 22. 23. upał, grzmot y deszcz. 24. 25. Wiatr, czasem nawalność sprowi goraca. 26. pre potym impetliwy wicher nawalność z grzmotem błyskawicami y nocy ranki zimne.

Pier. kw. Lip. D. 27. g. 9. m. 53. z połno. Pożądana zawita pogoda, wiatr osusza ziemię. 29. deszcz ranny z wiatrem. 30. z grzmi deszcz spuści. Pogoda iednak goruie.

Przy ktorym się dniu te Znaki kładą iak widzisz porządkiem.

- ♈ Z Cephaliki *krwi niepuszczay, ani z żadney głowney żyły.*
- ♉ *Żył pod ięzykiem,* Raminæ *zwanych, nie otwieray, y ktore do gardła należą.*
- ♊ *Oprocz Cholerykom, z ręki krwi niepuszczay, ani z* Salvatellow.
- ♋ *Nie zacinay* Hepatyki, *y tych żył, ktore do płuc, piersi, śledziony, należą.*
- ♌ Z Medyanny y Hepatyki *nie puszczay.* Item *Melancholikom, Cholerykom y Krwistym.*
- ♍ *Samym tylko Krwistym znak dobry, inszym zły.*
- ♎ *Z żył udowych, y nad udową kością puszczać nie dobrze,*

KALENDARZ ROKU PANSKIEGO M. DCC. XXXV.

VII.	IULIUS	LIPIEC	Ma Dni XXXI.
Miesiąc	Swięta Polskie	Swięta Ruskie	Aspekty wybory
♀ Piatek	1 g Wigilia z Post.	20 Mefrodya E.	☍♄
♄ Sobota	2 a Nawiedz. P. M.	21 Juliana Mucz.	
27.	*Ktoby zabił będzie winien sądu* Matthæi 5.		
Niedz.	3 B. N. 5 po Świą.	22 N. 4 po Zesłań.	△♀
☾ Ponie.	4 c Prokopa M.	23 Agrypiny M.	
♂ Wtorek	5 d Anselma B	24 Rozdest. S. Joa.	☉ Peł. Lipca
☿ Srzoda	6 e Izaiasza Pro.	25 Fewrony Mu.	
♃ Czwar.	7 f Klaudyusza.	26 Dawida Prep.	
♀ Piatek	8 g Elżbiety Krol	27 Sampsona Prep.	□♄
♄ Sobota	9 a Lukrecyi Pan.	28 Kyra y Joanna,	ch.
28.	*Mam litość nad Tłuszczą* Marci 8.		
Niedz.	10 B. N. 6. Bra. Sp.	29 N. 5. Petra y Pawła	
☾ Ponie:	11 c Piusa Pap.	30 Sobor 12. Aposto	
♂ Wtorek	12 d Jana Gwalber.	1 IULIJ.	w.
☿ Srzoda	13 e Małgorzaty P.	2 Polo. Rizy P. M.	☽ Ostat. kw. Lip.
♃ Czwar:	14 f Bonawentury	3 Jakinfa Mucz	□♂
♀ Piatek	15 g Rozesłańcow	4 Andreia Kryt.	☍♄
♄ Sobota	16 a P. M. Szkaple.	5 Afanasia Prep.	
29.	*Strzeżcie się fałszywych Prorokow.* Mathæi. 7.		
Niedz.	17 B. N. 7 po Świą.	6 N. 6. po Zesłań.	
☾ Ponie:	18 c Symo: z Lipni	7 Fromy Prep.	
♂ Wtorek	19 d Makryny P.	8 Prokopia Mu.	
☿ Srzoda	20 e Eliasza Proro	9 Pankrat. Epis.	● Now Sierpnia,
♃ Cwar:	21 f Daniela Pro:	10 45 MM. w Nik.	
♀ Piatek	22 g Maryi Magd.	11 Eufimy M.	□♄
♄ Sobota	23 a Wigilia z postem	12 Prokla M.	
30.	*Oddaj liczbę z włodarstwa twego.* Lucæ. 16.		
Niedz.	24 B. N. 8. po Świą.	13 N. 7. [illegible]	
☾ Ponie:	25 c Jakuba Apost.	14 Akwila, Aposto.	
♂ Wtorek	26 d Anny Święty	15 Kyryka y Julia	☾ 1. Kwad. Sierp.
☿ Srzoda	27 e Pantaleona	16 Antynogena	□♂
♃ Czwar:	28 f Wiktora Pap	17 Maryny Mucz.	♄
♀ Piatek	29 g Wilchelma B	18 Emeliana Mu.	
♄ Sobota	30 a Abdona Mucz:	19 Makryny Prep.	
31.	*Widząc Miasto płakał nad nim* Lucæ. 19.		
Niedz.	31 B. N. 9. Ignace.	20 N. 8. Ilyi Pro.	Początek Kanikuły.

Odmiana Powietrza.

Po deszczu Pogody spodziewać się mamy.

Pełnia Lipca D. 5. g. 4. m. 24. z północy. Lubo Planety na pogodę ciągną, pre iednak na iutrzeyszą nawalnicę z gradem. 8. Chmury się na deszcz chłodny. Daley pogody oprocz 10. 12. dnia nie pewney.

Ostat. kwad. Lip. D. 13. g. 7. m. 15. z północy. Lubo się czasem alternie odwieczorowo aura, rano iednak iasna pogoda, wiatr powiewa. 16. odwieczoro zagrzmi y deszcz spuści chłodny 18 chmury mokre chłod.

Now Sierpnia D. 20. g. 14 m 15 z północy. Pochmurno deszczyk, wiatr powiewa, po tym pogoda, Od dnia 23. częste wichry, grzmoty, błyskawice, nawalnice, niekędy grady padaią. Iedna nawalność mija druga nadchodzi. Pogoda gorę bierze.

Pierwsza Kwad. a Sierpnia D. 26 g. 6 m. 59. z południa. Lubo wiatry wieią pogodne, grzmoty iednak y błyskawice z deszczem z początku, osobliwie 28. dnia nawalność daley gorąca pogoda.

- ♏ *Na Białogłowskie affekcye, złe krew puszczać. y otwierać* Hemoroidy.
- ♐ *Oprocz* Coxarum, *dobry czás, osobliwie Flegmatykom.*
- ♑ *Z pod kolan, krwi nie puszczay.* ♒ *Zgolenioweÿ żyły.*
- ♓ *Z Żył pod kostkami zostaiących y ze stop. nie dobrze krew puszczać.*

PP. Medykom rzecz do wiadomości potrzebna.

In Acutis correptionibus, ægrotare incipienti Morbus, prædominante signo ♈ fit atrox, cito ad mortem. ♉ diuturnus. ♊ Morbus varius, ab uno transit in alium. ♋ Morbus brevis, sed fatalis. ♌ diuturnus, chronicus, ♍ Varius & inconstans, ♎ Morbus facilis ad mortem,

VIII.	AVGVSTVS	SIERPIEN Ma	Dni	XXXI
Miesiąc.	Swięta Polskie.	Swięta Ruskie.	Bieg ☽	Aspekty Wybory.
☾ Ponie.	1 c Piot: w oko.	21 Symeona Juro.	[illegible]	Kunekundy Krolo.
♂ Wtor:	2 d Porciunkuli.	22 [illegible]	[illegible]	☽ Vacua
☿ Srzoda	3 e Znale: S. Ste:	23 Trofyma M:	[illegible]	☉ Pełnia Sierpnia
♃ Czwar	4 f Dominika W.	24 Barzy y Głiba.	[illegible]	/ ☍ ♂ ☍ ☿
♀ Piate	5 g P. M. Snieżny	25 [illegible]	[illegible]	☐ ♄ /
♄ Sobota	6 a Przemienie P:	26 Jermolaia M.	[illegible]	[illegible]
32. Boże bądź miłościw mnie grzesznemu. Lucæ 18.				
☉ Niedz:	7 B. N. 10. Kate:	27 B. N. 9. Ponte.	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	8 c Larga M.	28 Prochia Apost.	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	9 d Wigilia z Post.	29 Kallinika M.	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	10 e Wawrzynca.	30 Sylwana Epi.	[illegible]	Srzodek Kanikuły
♃ Czwar	11 f Zuzan Pan.	31 Zapust do Vspe.	[illegible]	☽ Ost: kwa: Sierp.
♀ Piatek	12 g Klary Pan.	1 AWGVST	[illegible]	☌ ♄ /
♄ Sobot	13 a Wigilia z Post.	2 Mosz, Stefana.	[illegible]	Konkordyi M.
33 Wyszedł IEZUS z granic Tyrskich Marci: 7.				
☉ Niedz:	14 B. N. 11 po S.	3 [illegible]	[illegible]	[illegible]
☽ Ponie:	15 c Wniebo. P. Ma	4 7 Otrok: w Ef.	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	16 d Rocha Wyz:	5 Ewsegaia M:	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	17 e Anastazego	6 Preobraz: Pań:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	18 f Heleny Cesar:	7 Domelya M:	[illegible]	● Now Września.
♀ Piatek	19 g Ludwika B.	8 Emeliana Ep:	[illegible]	☽ Vacua
♄ Sobota	20 a Samuel Pro:	9 Matfiya Apo:	[illegible]	/ △ ♄ ☐ ♃
34 Błogosławione oczy ktore widzą 10. Lucæ 10.				
☉ Niedz:	21 B. N. 12 [illegible]	10 N. 11 po Sosz. [illegible]	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	22 c Tymoteusza	11 Eupla Diak:	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor	23 d Wigilia z post:	12 Antkity M.	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	24 e Bartło: Apo	13 Maxyma Ispo.	[illegible]	/ ☍ ♄
♃ Czwar	25 f Ludwi: Kro:	14 Micheia Pro:	[illegible]	☾ 1. kwad. Wrzes.
♀ Piatek	26 g Zefiryna Pap	15 Uspen. P. Boho.	[illegible]	Koniec Kanikuły
♄ Sobota	27 a Rufa Bisku:	16 Obraza Neru:	[illegible]	[illegible]
35 Zabiegło mu 10. Mężow trędowatych Lucæ 17.				
☉ Niedz:	28 B. N. 13. Augu:	17 N. 12 po Sosz.	[illegible]	☽ Vacua
☾ Ponie:	29 c Jana Sciecie	18 Flora y Lawra	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	30 d Rozy Panny	19 Andrzeja M.	[illegible]	☽ Feralis
☿ Srzoda	31 e Paulina Bis:	20 Samuela Pro:	[illegible]	[illegible]

Odmiana Powietrza.

Peł. na Sierpnia D. 3. go 7. m. 81. z południa, Mars upał sprawuie. Jowisz mityguie, więc dni gorące wieczory y nocy chłodne, 4. upał niegdzie wieczorem błyskawica 6. wiatr mieyscami grzmot, wieczorem się błyska na suchość. 10. Wiatr silny z niejakim błyskaniem. w Insze dni pogodny temperament.

Ostat. Kwad. Sierp. D. 11. g. 5. m. 55. z południa Wiatr gorąco, niegdzie grzmot z deszczem. 12. ochłodzi pod chmura, 14. 15. 16. nawałności y gradow wielkich mieyscami spodziewać się trzeba. Nocy zimne nie ktore mgliste.

Now Września D. 18. g. 8 m. 58. z połnocy. Pochmurno chłodno, wietrzno, częste nawałność z dyszczami y gradem przechodzi, osobliwie 20. 21. Dnia Pogoda naczas odkrywa się iasna, nocy zimne.

Pierw. Kwad. Września D. 25. godzi. 7. m. 38. rano, Pochmurno, chłodno, nocy y ranki ze mgła, daley pogoda wietrzna,

♋ Diuturnus. ♍ Varius & inconstans, ♑ facile disponit ad mortem. ♌ diu perseverans. ♒ variat & mutat.

Medicina in specie sumenda, regnante signo

♈ Garganisma, vomitiva, suffumigia, cave laxativa.

♉ Garganisma, vomitiva cave laxativa, ♊ digestiva, tryphera, confortativa. ♋ Solutiva potissimum per electuaria. ♌ attractiva, vomitiva. ♍ retentiva, ♎ digestiva & enemata. ♏ Solutiva per potionem, & enemata. ♐ attractiva ♑ digestiva, vomitiva, sed fuge laxativa. ♒ Tryphera, confortativa ♓ Solutiva per pilulas, optime perhibentur, & efficacissime, cum bono aspectu.

KALENDARZ ROKV PANSKIEGO M. DCC. XXXV.

IX.	SEPTEMBER	WRZESIEN Ma	Dni	
Miesiąc.	Swięta Polskie	Swięta Ruskie	Bieg ☽	Aspekty, wybory.
♃ Czwar:	1 f Jozje: Opa:	21 Stawela Apos.	[illegible]	☐ ♄ /
♀ Piatek	2 g Stefana Kro:	22 Ahatonika	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	3 a Eufrozy: Pan.	23 Luppa M.	[illegible]	[illegible]
36. Żaden nie może dwiema Panom służyć Matt 6.				
☉ Niedz	4 B. Poświę: P. M.	24 N. 13 Eutychia	[illegible]	Poczęszenia B. M.
☾ Ponie:	5 c Wiktoryna	25 Warsłolemeia	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	6 d Zacharyasza	26 Adryana M.	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	7 e Wigilia z Post.	27 Pimina Wel:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	8 f [illegible]	28 Moyseia Prep.	[illegible]	/ ☌ ♄
♀ Piatek	9 g Gabryela M.	29 [illegible]	[illegible]	☐ ☿ / ☐ ♂
♄ Sobota	10 a Miko. z Tol:	30 Alexandra Pre.	[illegible]	☽ Ostat: kw: Wrzes.
37. Szedł IEZUS do Miasta, Lucæ 7.				
☉ Niedz	11 [illegible]	31 [illegible]	[illegible]	Imienia B. M.
☾ Ponie:	12 c Waleryana	1 SENTEWRY	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	13 d Makrobiusza	2 Mamanta M.	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	14 e Podw. S. Kr.	3 Antyma Epis.	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	15 f Nikomeda	4 Wawily Epis.	[illegible]	☐ ♄ /
♀ Piatek	16 g Lucyi W. Do.	5 Zacharyi Pro.	[illegible]	☉ Now Pazdzier.
♄ Sobota	17 a Ran. S. Franci:	6 Cudo S. Micha.	[illegible]	[illegible]
38. Godziliż się w Szabbat uzdrawiać Lucæ 14.				
☉ Niedz	18 B. N. 16 po Swi:	7 N. 15 po Sosz.	[illegible]	☽ Vacua.
☾ Poned	19 c Konstancyi	8 [illegible]	[illegible]	[illegible]
♂ Wtorek	20 d Wigilia z Post.	9 Iako y Anny	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	21 e Mateu: Apo:	10 Minodory Mu:	[illegible]	Suchedni
♃ Czwar	22 f Maurycego	11 Feodory Prep.	[illegible]	Æqvinoctium
♀ Piatek	23 g Tekli Panny	12 Autonoma M:	[illegible]	☾ 1. kwad. Pazd.
♄ Sobota	24 a Marył. od nad	13 Kornilia Sot.	[illegible]	[illegible]
39. Przyśli do IEZVSA Faryzeuszowie Matt. 22.				
☉ Niedz	25 B. N. 17 po Swi	14 N. 16. W. Cz. Kr.	[illegible]	[illegible]
☾ Poned	26 c Cypriana	15 Nikity Mu.	[illegible]	[illegible]
♂ Wtorek	27 d Przen: S. Stani	16 [illegible]	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	28 e Wacława W.	17 Zofy Mucz.	[illegible]	/ ☐ ♄
♃ Czwar	29 f Michał. Archa	18 Jewment Prep.	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	30 g Hierony: D.	19 Trofima M.	[illegible]	[illegible]

Odmiana, Powietrza.

od 29. Sierp. dżdżysto, zimno wietrzno y mgliste, czas niezdrowy. 5, Deszcz zimno [illegible] nos pogoda.

Pełnia Września D. 2. God. 11. m. 2. przed południem, Wiatr pomieszane powietrze chmury mokre 5, Wiatr zimny, chmury przeraźnie wilgotne, 8, deszcz wilgotno zimno, Insze dni pogoda utemperuie.

Ostat. Kwad. Września D. 10. g. 2. m. 29. z połnocy. lubo się na deszcz zabierze pogoda iednak gorę bierze, nocy zimne y mgliste wiatr się odzywa, 15. Wiatr impetliwy chmury przenosi zimno wilgotność.

Now Pazdzier. D. 16. G. 5. m. 25. z południa, zimno wietrzno dżdżysto pochmurno pomieszano do śniegu z słota skłonno.

Pierw. kw. Pazdzier. D. 23. g. 11. m. 39. przed połnocą, Zimny aqvilo wieie, słotę zapędzaiąc mieyscami grad, od dnia 25. Wiatr chmury rozpędza pogodę odkrywaiąc ciepła.

Dla PP. Myśliwych y Łowczych.

Szczwać zwierzęta, ciekawi czas generalnie wiedzą, iakie zaś ktorego dnia mogą mieć pole, ze znakow położonych niech się miarkuią. ♈ pole dobre, większych zwierząt mnieyszych zaś ni złe, ni dobre znaczy ♉ złe ogolnie ♊ złe większych, ni złe, ni dobre mnieyszych, ♋ ni złe, ni dobre większych, dobre mnieyszych. ♌ dobre ogolnie. ♍ ni złe, ni dobre większych, dobre mnieyszych. ♎ ni złe ni dobre ogolnie ♏ złe większych, ni złe ni dobre mnieyszych ♐ dobre ogolnie. ♑ dobre większych, ni złe ni dobre mnieyszych. ♒ ni złe, ni dobre wspolnie. ♓ ni złe ni dobre większych, dobre mnieyszych.

KALENDARZ ROKV PANSKIEGO M.DCC.XXXV

X. OCTOBER PAŹDZIERNIK Ma Dni [illegible]

Miesiąc	Święta Polskie	Święta Ruskie	Bieg ☽	Aspekty, Wybo.
♄ Sobota	1 a Remigie: Bis	20 Eustafia Płaki	[illegible]	☍ ♂ / □ [illegible]
☞ 40.	*Wstań á weźmii łożko swoie*	Math: 9.		
Niedz.	2 Dom. 18. [illegible]	21 Dom. 19. po Sobocie	[illegible]	☉ Pełnia Paździer.
☾ Ponie:	3 c Kandyda M	22 Foky Episkopa	[illegible]	☽ Vacua [illegible]
♂ Wtor.	4 d *Francis. ská Wz*	23 *Zacz. Ioanna*	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	5 e Placyda M:	24 Tekly Mucz:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwár.	6 f Brunoná W:	25 Eufrozyny M	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	7 g Brygi: Wdo:	26 [illegible]	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	8 a Pelágy poku	27 Nakwstratá M	[illegible]	[illegible]
☞ 41.	*Rozesłał sługi swoie aby wezwali*	Math: 22.		
Niedz.	9 Dom. 19. Dioni.	28 Dom. 19. po Sobocie	[illegible]	☽ Ostat: Kw: Pazdz
☾ Ponie:	10 c *Zw yciż: z Turk:*	29 Koreaka Prepo	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	11 d Placy: Pan:	30 OKTOWRY	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	12 e Maxymiliana	1 Pokrowy Boch	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar.	13 f Daniela M.	2 Kypryaná Ep	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek.	14 g Fortunaty/	3 Dienisia Are:	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	15 a *Iadwi, y Tereffy.*	4 Jerofteia Epis	[illegible]	[illegible]
☞ 42.	*B ł niejaki krolik ktorego Syn*	Ioannis 4:		
Niedz.	16 Dom. 20. [illegible]	5 Dom. 20. po Sobocie	[illegible]	☉ Now Listopada
☾ Ponie:	17 c Florentyná	6 Tomy Apostol:	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor.	18 d *Lukafza Ewan:*	7 Serhya y Wák:	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	19 e Piotra Alkan.	8 Pelachyi Mat:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	20 f Drze S Woy:	9 Jakowá Apost:	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	21 g Vrszuli Pan.	10 Eulampya M.	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	22 a Kordwli Pan	11 Filypá Apost.	[illegible]	[illegible]
☞ 43.	*Miey cierpliwość náacemna*	Math: 18.		
Niedz.	23 [illegible]	12 [illegible]	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	24 c Marcel: Opá:	13 Karpa y Papilo	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor.	25 d Chryzantá	14 Nazaryá M.	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	26 e Ewarys: Pap.	15 Lukyana M:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar:	27 f *Wigilia z Post:*	16 Lophyma Sot	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	28 g Symo y Iu.	17 Ozyi Proroká	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	29 a Narcyssá B:	18 [illegible]	[illegible]	[illegible]
☞ 44.	*Oddaycie sedy Co iest Cesarskiego*	Math: 22.		
Niedz.	30 Dom. 22. po [illegible]	19 [illegible]	[illegible]	☽ Feralis.
☾ Ponie:	31 c *Wigilia z Postem*	20 Artemia M.	[illegible]	☉ Pełnia [illegible]

Odmiana Powietrza.

Pełnia Październ. y oraz Zaćmienie ☽ D. 1. g. 2. m. 38. *z połnocy.* Zimny niestateczny czas, częsty też się deszcz zusza. Od dnia 5. mięsza się pogoda z choynymi deszczami.

Ostat. Kwa. Paździer. D. 9. g. 9. m. 54. *rano.* Odciepla się, gorę pogoda bierac 10, 12. deszcz, 15. Wiatr z deszczem mieyscami zaś grzmi.

Now. Listopada D. 16. g. 4. m. 3. *połnocy.* wicher wielki grzomot deszcz mieyscami grád. 18, 19. Wiatr deszcz daley zaś częstsze pogody z chmurami.

Pierw. Kwad. Listopada D. 23. g. 6. m. 33. *Wieczorem,* Wietrzno, zimno, pochmurno, dżysto, mało pogody, 28, zimny deszcz z wiatrami mieyscami z śniegiem.

Pełnia Listopada D. 31. g. 5. m. 18. *z południa.* Deszcz przepada.

Rybákom y po Rzekách, Iezierách Łowiącym.

Ryby łowić naylepiey w tych znakach [illegible]. *Pomiernie zas w tych* [illegible]

Apotekarzom y konserwuiącym ziołá.

Nayskutecznieysze zioła bywaią, ktore rwą y zbierdią pod tym znakiem, [illegible] *Osobliwie przed wschodem Słońca, pod czas dobrych Aspektow.*

Ogrodnikom y Oraczom, śiać, sadzić, y szczepić.

[illegible] *Znak dobry dla kwiatow,* [illegible] *Sadzić y szczepić dobrze* [illegible] *dobry dla ziol przesadzania.*

KALENDARZ ROKV PANSKIEGO M, DCC, XXXV,

XI. NOVEMBER LISTOPAD Ma Dni [illegible]

Miesiąc.	Święta Polskie	Święta Ruskie,	Bieg ☽	Aspekty Wybory
♂ Wtorek	1 b Wszyst. SS.	21 Ilaryona Prep	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	2 c *Dzień Zaduszny*	22 Awerkiia Epi	[illegible]	☌ ♄ ☍ ☿ [illegible]
♃ Czwár:	3 f Cezary M:	23 *Iakowá Apostolá*	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	4 g Karo: Bero:	24 Arefey M:	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	5 a Ewzebiego.	25 Markianá M.	[illegible]	[illegible]
☞ 45.	*Panie Corka moiá dopiero skonała*	Mathæ 9.		
Niedz.	6 Dom. 23. po Swiat.	26 Dom. 23. Dymit. M	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	7 c Florentego B	27 Nestora M:	[illegible]	☾ Ostat: Kw: Listop:
♂ Wtorek.	8 d 4. Koronatow	28 Terentyiá M:	[illegible]	[illegible] w: [illegible]
☿ Srzoda	9 e Theodora M	29 Anastasyia M.	[illegible]	[illegible]
♃ Czwár.	10 f Respiciusza	30 Zinowia M:	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	11 g Marcina [illegible]	31 NOJEWRY	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	12 a Marciná P:	1 *Kozmy y Damiá*	[illegible]	[illegible]
☞ 46.	*Podobne iest Krolestwo Niebieskie ziarnu gorczyczne.*	M. 13.		
Niedz.	13 Dom. 24. Stá. K:	2 Dom. 24. po Sobocie	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	14 c Theodora M:	3 Akepsymá M:	[illegible]	● Now: Grudnia
♂ Wtor:	15 d Leopolda Xu	4 Joániktia Pre:	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	16 e Marcella M:	5 Galaktioná M:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	17 f Salomei Pan:	6 Páwłá Ispow:	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	18 g Romaná M.	7 Jerona M.	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	19 a Elżbiety Kro:	8 Sobor Michał	[illegible]	[illegible] k. w.
☞ 47.	*Gdy uyzrycie obrzydzenie spustoszenia*	Math: 24.		
Niedz.	20 Dom. 25. Feliká	9 Dom. 25. po Sobocie	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	21 c *Ofiaro: P. M:*	10 Erasta y Olim:	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	22 d Cecyly P. M:	11 Wiktora M:	[illegible]	☽ Pierw: Kdw. Gru
☿ Srzoda	23 e Felicytaty.	12 Joánna Miłoś:	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	24 f *Iana od Krzyżá*	13 *Ioanna Złotou:*	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	25 g Katarzyny P:	14 *Zapust do Rozda*	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	26 a Piotrá Alexyi:	15 Gurya *Post:*	[illegible]	[illegible]
☞ 48.	*Będą znaki na Słońcu y Xięzycu*	Lucæ 21.		
Niedz.	27 D. 1. Adwentu	16 Dom. 26. Mattea	[illegible]	[illegible]
☾ Ponie:	28 c Ruffa M:	17 Zryhoria Epis.	[illegible]	[illegible]
♂ Wtor:	29 d *Wigilia z Post:*	18 Romaná M:	[illegible]	☌ ♄ / [illegible]
☿ Srzoda	30 e Andrzeja Ap:	19 Warłáama M:	[illegible]	☉ Peł: Grudnia.

Odmiana Powietrza.

Poczatek z wilgotnymi chmurami, dżdżysty y zimny. 6. Deszcz wielki z wiatrem.

Ostat. Kwad. Listopada D. 7. g. 5. m. 4. *z południa.* Deszcz zimno wiatr, potym pogoda.

Now Grudnia D. 14. g. [illegible] m. [illegible] *z południa.* pochmurno zimno do śniegu apparencya Daley wiatr chmury dżdży ste, czasem ze śniegiem, przeszedszy iedna miia, druga następuie burza; pogoda się na czas odkrywa 20. 21. deszcz z gradem zagu-szy y wiatr.

Pierwsza Kwad. Grud. Dnia 2[illegible] g. [illegible] m. 30 *z południa* Deszcz z śniegiem daley wiatr szczyty pogode odkrywa, 28. 29. deszcz z śniegiem, y wiatrem duzym.

Pełnia Grudnia D. 30. g. 7. *rano.* Wiatr zimny wzrusza po wietrze po ktorym pogoda.

[illegible] *naylepiey śiać kwiaty, y kostki zadząc dla drzewek* [illegible] *dobry sadzić y szczepić, lub zakopywáć w ziemię Ogrodowe y insze rzeczy.* [illegible] *Okulowáć, okrzesywáć, y przesadzáć drzewka,* [illegible] *dobry do wykopywánia drzewek y przesadzania* [illegible] *dla latorośli y kwiatow.* [illegible] *do kultynácyi, okrzesywánia, sadzenia, sadow y ogrodow dobry. Oráć od Nowiu do Pełni, naylepiey: nawozić od Pełni do Nowiu: na samym zas Nowiu nie życzę.*

Architektom y Budownikom.

Naytrwalsze iest drzewo, od Dnia 22. Listopada, do 22. Stycznia, pod tymi znákámi spuszczane ze pnia [illegible] *Item pod tymi dobre* [illegible]*. Fundamenta zakładáć pod czas tych znákow wybornie,* [illegible]*.*

KALENDARZ ROKV PANSKIEGO M, DCC, XXXV,

XII, DECEMBER GRVDZIEN Ma Dni 31.

Mieśiąc.	Swięta Polskie	Swięta Ruskie	Bieg ☽	Aspekty Wybory,
♃ Czwar:	1 f MáryáI Diako	20 Prokla Archi.	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	2 g Bibiany P. M.	21 Wwed P. B.	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	3 a Fráncis: Xaw.	22 Filimona Ap.	[illegible]	[illegible]
49.	*Gdy usłyszał Ian w więzieniu*, Mathæi 11,			
☉ Niedz:	4 B. N. 2, Barbá	23 N. 29 po Sobotie	[illegible]	□♀ □♂
☽ Ponie:	5 c Sabá Męcz:	24 Katarzyny M.	[illegible]	□♄ / □ [illegible]
♂ Wtor:	6 d Mikołáiá B.	25 Alimenta P.	[illegible]	/ ✶♂ [illegible]
☿ Srzoda	7 e *Wigil*: Ambro:	26 Alimpia Stol.	[illegible]	☾ Osta, Kw, Grud,
♃ Czwar	8 f Poczecie P. M.	27 Jakowa Per,	[illegible]	[illegible]
♀ Piatek	9 g Gorgonii	28 Stefana M.	[illegible]	[illegible]
♄ Sobota	10 a *P, M, Loretańſk*	29 Paramona M.	[illegible]	[illegible]
50,	*Posłali Żydzi z Ieruzalem Kapłany* Ioannis 1,			
☉ Niedz:	11 B. N. 3, Damazé	30 N. 1, Andrzeiá	[illegible]	[illegible]
☽ Ponie:	12 c Synezego M.	1 DECEMBRY,	[illegible]	☍♄ / [illegible]
♂ Wtor:	13 d Lucyi Pan:	2 Awwakum M,	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	14 e Cztery Dni,	3 Sofonia Proro,	[illegible]	● Now, Styeznia
♃ Czwar	15 f Ewzebiego B.	4 *Warwary M:*	[illegible]	Chrystyny Panny,
♀ Piatek	16 g Albiny Pan:	5 Sawy Prepo,	[illegible]	/ [illegible]
♄ Sobota	17 a Łazarzá Bis	6 Mikołáiá Bis	[illegible]	[illegible]
51,	*Roku 15. panowania Tyberyusza*, Lucæ, 3,			
☉ Niedz:	18 B. N. 4, Adwent	7 N. 2, Adwentu	[illegible]	□♀□♂
☽ Ponie:	19 c Nemezyusza	8 Patapia Prep,	[illegible]	□♄
♂ Wtor:	20 d *Wigilia*	9 Pocz. S. Anny	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	21 e Tomasza Ap.	10 Miny Mucz,	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar,	22 f 30, Męczenni:	11 Daniela Stolp	[illegible]	[illegible] Kw, Styeznia
♀ Piatek	23 g Wiktoryi P.	12 Spirydiona M,	[illegible]	Solstitium. [illegible]
♄ Sobota	24 a *Wigili*: Adama	13 Eustratya M,	[illegible]	[illegible]
52,	*A Słowo Ciałem się Stało.* Ioannis 1.			
☉ Niedz:	25 B. N. Narodz. Pa	14 N. 3, [illegible]	[illegible]	△☉ /
☽ Ponie:	26 c Szczepana	15 Eleuteria M.	[illegible]	/ ☍♄ [illegible]
♂ Wtor:	27 d Iana Ewán:	16 Aggeia Proro,	[illegible]	[illegible]
☿ Srzoda	28 e Miłodziatek	17 Daniela Pro,	[illegible]	[illegible]
♃ Czwar	29 f Tomasza Kan.	18 Sewastyá, M,	[illegible]	☉ [illegible] Styeznia
♀ Piatek	30 g Sabina Bis	19 Bonifant M,	[illegible]	[illegible]
	31 a Sylwestra P	20 Ignatyia M,	[illegible]	[illegible]

Odmiana Powietrza,

4, 5, Deszcz z śniegiem y wiatrem,

Ostat: Kwad: Grud: D: 7, *g.* 7, *z pułnocy.* Wiatr duży śniegiem y deszczem przerzuca 11. deszcz z śniegiem 12. Wiatr z śniegiem mroz w nocy. Insze pogodnieysze.

Now Styeznia D: 14. *g.* 8, *m,* 57, *rano,* Wietrzno y pomięszano nastawszy wypogodzi się, nie co od ciepli; w nocy przymrozki, 18, śnieg z wiatrem,

Pierw: Kwad: Styeznia D. 21, *g.* 2, *m,* 20, *z połnocy.* Śniegu się spodziewać trzeba, mroz raz się pluie drugi raz się krzepi 26, 27, śnieg obfity, albo deszcz. Insze dni pogodne.

Pełnia Styeznia D: 29, *g:* 6, *m:* 52, *z południa,* Nie tak mrozno iak pochmurno, śniegiem przyiac Rok zakonczy.

Pielgrzymom, w drogę iadącym y przeprowadzaiącym się.

Te znaki służą [illegible], *Przeprawadzáć się z mieyſca, ná mieyſce, pod czas tych znakow dobrze,* [illegible],

Kawalierom y Kupcom,

Zenic się pod czás tych znakow dobrze [illegible], *Kupowáć zaś y przedawáć dobrze* [illegible],

Pieniędzy nábydź, lub pozyczáć czego.

Łatwiey czego chceſz nábędziesz, pod czás znakow tych [illegible],

Przestroga. *Lunacye kozde, złe. Aspekta oczárno nápiſane ſą do roznych rzeczy przeſzkodą.* Gdzie ſię zas *trzy rázy w kálęndárzu, raz porąz znak iedęn kłádzie, lepiey ieſt zaczynáć drugiego dnia.*

PRAKTYKA

GEOGRAFICZNA y ASTRNOMICZNA
w ktoreij
Raritates *oſobliwſze, y rożne Ciekawości dziwne, z świeżey obſerwacyi poważnych Authorow,*
Na Rok Pański MDCCXXXV.
ZKOMPENDIOWANE.

Publica Naturæ domus, his contenta tenetur
Finibus, amplectens pontum terraſq; jacentes,
Stellarumq; Choros, & Mundi flammea tecta.

P A R Æ N E S I S
O czterech Elementach, y całem Nibie.

§ I.

Wizerunk Swiátá, według Ptolemeuſzá, Pytágoreſa, Aryſtárcha, Arhimedeſá, y inſzych Aſtronomow.

Dla zrozumienia Diskursu dálſzego wiedzieć naywprzod potrzeba, iż Ziemiá z wodą, w poyſrzod Swiátá stoi, w około Ziemie Powietrze, nád nim Ogień elementowy, aż pod ſámę Swerę Xiężyca rozciąga ſię w cirkuł. Wyżey ogniá, záczyna ſię Niebo, od Sfery Xiężyca, ná ktorey Mieśiąc odpráwuie bieg ſwoi: po tey záczyna ſię ſfera Merkuriuſzá, dáley Wenery, ieſzcze wyżey Słońca, Márſá, Iowiſzá, a z Plánetow naywyżey Sáturná: Plánety zaś maią cudowne ſwoie obroty, niżey wyrażone. Nád Sferami 7 Plánetow, ieſt

teſt Niebo z Gwiazdámi (ktore w nocy widać) názwáne Firmamentem. Wyżey niego ſą dwa kryſztałowe Niebá Aplánes Imieniem, przez ktore kołyſzą ſię Sfery, od Południa ná Połnoc, y od wſchdu do zachodu Słońcá *Motu trepidationis.* Iedenaſta nád niemi Sferá naywyżſza, zowie ſię *Primum Mobile,* ktore obráca Sfery od Wſchodu do Zachodu, przez 24. godzin zupełną odpráwuiąc cyrkulácyą. Dwunaſte Niebo zowią Theologowie *Empyreum,* to ieſt Niebo ogniſte, gdzie ſię znáyduie principalna P. BOGA rezydencya, Aniołow, SS. Pánſkich y Duſz zbáwionych, mieyſce, zgołá

Hæc eſt Naturæ ſeries: ſic Orbis in Orbem
Vertitur; & Mundum Cæleſtis flamma coronat.

4. Elementow lokacya.
Ziemiá, Wodá, Powietrze, y Ogniſta Sfera,
Niżey Xiężyca właſny Element záwiera.
7. Plánetow Sfery.
Po nich, z Plánetow Obłok ma Xiężyc Merkury
Wenus, Słonce, Márs, Iowisz, y Sáturn ponury
Wyżſzych Sfer *pozycya* (*ły,*
Firmament zaś, y Niebios dwa iaſne kryſzta-
Z Naywyżſza; pod ſám Empir nád wygurowały.

§ II. *Ná czym Swiát ſtoi, y Ziemia.*

Zle powieda, kto mowi, iż Swiát ná niczym ſtoi, ponieważ tá cała Máſhiná, ná mocy Boſkiey y prezencyi Iego wſpieráſię, ktory ieſt tam wſzędy, kędy ſię Swiat z naywyżſzemi Sferami kończy, y oprocz tego nie zmiernie daley; tak iż rozum Angelſki y ludzki pomyśléć nie może, kędyby niebyło prezencyi Boſkiey. A zatym, iako ſąm bez pomocy wſzelkiey, cały Swiát ſtworzył, ták też do kőſerwacyi iego, nikogo nie záżywa. Ze záś cáła Ziemiá ieſt ciężka, ták iż ná żádną ſtronę bydz podnieſiona nie może; dla tego naturalnie w ſrzodku Niebá y Powietrza ſtoi; iakoby záwieſzona nieupadáiąc. Albowiem przeciwko iey było by náturże, gdybyſie z mieyſcá ſwego, naktorą ſtronę umknęła: gdyżby muśiała pomknąć ſię w gorę, to ieſt bliżey Niebá, z ktorey kolwiek ſtrony na bok umknąwſzy ſię, ponieważ w koło rownie otaczá ią Niebo: Zadna rzecz zaś, nie może ſię ſamá ruſzyć w gorę, ktora ieſt ciężká. Dla czego, gdyby przez moc Angelſką pod Niebo ziemia wyniesiona była, á potym ſpuſzczona; wielkim impetem lecąc ná ſwoie mieyſce, támże ſtánęłáby, gdźie teraz ſtoi, nic ſię ná żadną nie umknąwſzy ſtronę.

Rebus ineſt cunctis uirtus Magneticá; namq;
In magnum nos tota trahit natura ſtuporem.
Bog trzyma świát ſtworzony przez ſamego ſie- (*bie,*
Zoſtaiąc wyżey Niebá, nád Niebem, y w Niebie.
Z nátury Ziemia ſtoi, w pośrzodku, iák ſtałá,
Albowiē niemá mieyſca, gdźieby upáść miáłá.

G E O G R A P H I A

To ieſt pomiárkowanie Cyrkularney długośći y Sferyczney ſzerokośći Ziemi. Item *głębokośći y miąſzośći teyże &c.*

§. I. O *Wielkośći* ZIEMSKIEY.

Ziemiá ieſt okrągła, lubo nie doſkonałey Sfery, máiąc ná ſobie doły y gory: ták iáko gráno pieprzu, ktore lubo ieſt chropowate, iednák okrągłym názwáć ſię może, máiąc do Sfery podobną figurę. Przeto Aſtronomowie y Geografi, obſerwuiąc elewácyą Oſi Niebieſkiey dociekli, iż uiachawſzy à *Polo Arctico, ad Antarcticum,* Mil Niemieckich 15. niżſza ieſt elewacya Graduſem iednym: z kąd poználi, iż mil 15. ná źiemi, ſą rowne iednemu graduſowi, ktorych ma w ſobie naywięcſzy Cyrkuł źiemſki 360. z tąd tedy wyrachowáli, że ieſt

Ziemſkiey Sfery, to ieſt Terraquei Globi;

Circumferentia *álbo Cyrkularna długość,* -	(*Polſkich*	5400.
Mil zwyczáynych - - - -	(*Włoſkich*	21600.
Głębokość, áż do ſrzodku ziemi Mil - -	(*Polſkich*	860.
	(*Włoſkich*	3440.

Glebokość od nas przez srzodek ziemi aż do Antipodow Mil - - - (*Polskich* 1719 *y poł* (*Włoskich* 6880.

Szerokość Sferyczna Mil kwadratowych, to iest czworobocznich ☐ (*Polskich* 9288000. (*Włoskich* 148608000.

Miąszość, to iest grubości w swobie, Mil kubicznych, albo sześcio graniastych (*Polsk:* 2501560000. (*Włosk:* 170403840000.

Lubo tak wielka iest, pomieżona y wyrachowana Ziemia, respektē iednak naywyższey Sfery, żadney prawie nie ma wielkości, ale iest tylko nakrztałt iednego punktu, w drobności swoiey, iak koniec igły. Tak nauczaią wszyscy Astronomowie Geografi, y Filozofi.

§ II.

Iak wiele cała Ziemia zaważyć może.

Chocz żaden na szalę wziąć ziemie nie może, są iednak ktorzy sicy wagę zmiarkować, y nie od rzeczy tentowali, przez proporcyą mnieyszego ciężaru na fonty wyrachowawszy

Simon Stevinus libro 3. *Staticæ* rachuie ziemi funtow 2, 400, 000, 000, 000, 000, 000, 000, 000. to iest *Dwa* Milliony, czterykroć Sto tysięcy, trzykroć następuiących millionow. *Mersennus de Ver.* Rachuię funtow 65, 923, 634, 426, 652, 872, 385, 072, 000. *Fererus in Virid. Philos: disp: de mechani. n.* 47. rachuie funtow 897, 564, 914, 385, 714, 285. 714, 285, y poł.

Iest tá iednak kalkulácya, bárdziey ciekawa, iák skuteczna, dla wielkich meatow Ziemskich kámieni, y wody.

Táka máchina Swiátá; punkcik przeciw Niebá
Coż iest Krolestwo? Páństwo uważyc potrzebá
Coż Dziedzictwo? Stárostwo? albo większe włości
Coż pieniądz? coż sam Człowiek w swoiey ułomności?

Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa,
Aere subiecto, tam grave pendet onus:
Ipsa volubilitas vibratum sustinet Orbem,
Quiq; premat partes, angulus omnis abest: Ovid:

CZTERY CZESCI SWIATA

EVROPA, AZYA, AFRYKA, y AMERYKA.

Przed potopem niebyło żadnego podzielenia ziemie lat 1656. aż gdy zostało się trzech Synow Noego, *Sem, Cham, y Jafet;* we 101 lat po potopie stánęłá między niemi exdywizya: *Jafet* wźiął Europę, *Sem* Azyą, *Chamowi* zaś dostałá się Afryká. Czwartą Część Ameryę, wynalazł *Columbus* Máthematyk: o czym niżey pod Ameryką.

§. I. EVROPA.

1. Nayw[illegible]bornieysza Część świátá, dla Szkoł, Rycerstwá, Stanow, Religii, názwáná Imieniem *Europy*, Agenorá Corki Krolá Libijskiego; ma w sobie długości, od Promontorium *Caco de Vincente* Hiszpanii, aż do Oceánu Połnocnego mil Polskich około 900. Szerokości zaś, od Peloponezu Promō. torium *Tenarus*, do Promontorium *Rutubas*, mil 500. Polskich.

2. Figura ná Máppie reprezentuie nieiaką Dámę stroyno ubráną, iáko *Golnitzius lib.* 2. *Comp: Geog:* w tych wierszách wyraża.

Hispanus Caput est, cū Belgide Gallia cervix
Pectusq; est; Latiū dextra, globus Siculi.
Cervici magna est obversa Britannia, Suecā
Palma sinistra, Dano limite claudit humum.
Disterdit medium maior Germania ventremq;
Cuius in umbilico terra Bœma iacet.
Pannoniam dextrū femur, Illiriūq; si istrum,
Et Polonos Prusios Masoviosq; refert
Tibia dextra Mysos Superos castraq; Getarum,
Livonas & Litavos tibia lava nitet. (unus
Cum uracis Maurisq; Dacis pes exhibet
Bulgariamq; partem Russidos alter habet.

3. Respektem pozycyi Niebá, leży Europa w 2. y 9. *Clima, inter* 10. & 20. *Parallelos, cis tropicum Cancri & Arcticū circulum.* Dzieli się od Połnocney strony *Mari Hyperboreo*, to iest martwym albo lodowatym Morzem. Ná Záchod od Ameryki, *Mari Atlantico,* Zachodnim Morzem. Na Południe od Afryki *Mari Mediterraneo*, Srzodźiemnym morzem Ná Wschod od Azyi dźieli się *Archipelago*, to iest Egeyskim Morzem; daley Hellespontem,

Pro-

Propontidem, Bosphorem Trác-kim; *Mari Euxino*, Bosforem Cymmeryiskim, Ieźiorem *Mae-otis*, Rzeką Taney, aż do Miá-ſtá *Tuy*; z kąd proſtą biorąc li-nią do brzegu *Fluminis Obij*; á zaś Rzeką aż do Oceanu Pol-nocnego, kończy ſię gránicá.

4. Europá ma w ſobie Im-perium 2. Zachodnie y Wſcho-dnie, to ieſt Ceſarſkie y Turec-kie, lubo nie całe. Trzecie przy-dáie *Cluverius introd: Geogra: lib.* 2. C. 1. Pułnocne Imperiū, to ieſt Roſsyiſkie. Kroleſtwa ſą te: Hiſzpania Francya, Polſká, Dania, Czechy, Węgry, Nea-polis, Sycylia, Anglia, Skocya, Nowergia, Szfecya, Słowacy, Rakuſy, Ordá, Moſkiewſcy y Pe-rekopſcy Tatárzy. *Arcyxięſtwo* 1. Auſtryáckie. Wielkie Xięſtwa 2, Litwa y Hetruria. Rzeczpo-ſpolitych kilka; iáká ieſt Holl-dya, Helwecya, Wenecya, &c. Xięſtw wſzędy ma bárdzo wie-le, iáko Saxonia, Pruſy, Kurlā-dya, Pomerania, Lotharyngia, y inſze prawie niezliczone.

5. Wyſpy Europeyſkie zo-wią ſię te: Ná Oceanie, Anglia Skocya, Hibernia, to ieſt Ir-lándy, *Orcades*, *Hebrides* y in-ſze pomnieyſze przy Anglij le-żące. Ná Morżu ſrzod źie-mnym, Maioryka, Minoryká, Sardynia, Korſyká, Sycylia, Malta, Korcira, Cefalonia, Za zint, Kreta, Mitylene, Negro-pont, Leſburg, *Chius*, *Cyclades*, y inſze nie zliczone ná Morzu Egeyſkim.

6. Maniery w Europie rożne, według Kroleſtw w zwyż wy-rażonych: krotko lecz ſztucznie niektory Poëta napiſaſał,

APOGRYF o Zwyczáiach EVROPEYSKICH.

Hiſpanus,	*Gallus,*	*Teuto,*	*Italus.*	*atq; Polonus,*
Conſtans,	*inconſtans,*	*fidus,*	*avarus,*	*inops.*
Splendorē,	*mores,*	*promiſsū,*	*lucra,*	*ſuperbum,*
Quarit,	*commutat,*	*ſervat,*	*acervat,*	*agit.*

Hiſzpan ſtáteczny, dba o ſplendory,
Francuz odmienia maniger wzory,
Niemiec obietnic rad dotrzymuie,
Włoch chciwy ſzuka, w czym proſituie.
Polak nie możny, wſpániáły miny,
Sivie po święćie chwalebnę czyny. (7mi

7. Iezykow w Europie 4. pryncypalnych, Łáciński, Grecki Niemiecki, Słowianski, z kto-rych pochodźi inſzych wiele. Z łácinſkiego Włoſki, Francu-zki, Hiſzpanſki. Z Neimieckie go Szwedzki, *Duński*, Angiel-ſki, Nowergii, Belgow, Z Sło-wiáńſkiego Ruſki, Polſki, Cze-ſki, Dálmácki, Moſkiewſki. Ieſt y inſzych wiele, iako Turecki, Tátárſki y Kozácki, Węgierſki, Finow, Wołoſki, Inflantzki, Kurlándzki, &c.

8. Aerya w Europie przez Rok odmienna według ſwego czaſu. *W Hiſpanij*, *Włoſzech* y pobliżſzych kráiach, bardźiey ćiepłe, niż zimne powietrze: ták dálece, iż gdy u nas mroz wiel-ki, tám letnio bywa, oſobliwie w Hiſzpanij od mrozu nic ſię nie pſuie, gdźie też dla kle-mencyi Niebá, máło ſzkodli-wych znáyduie ſię beſtyi. *We Włoſzech*, podczas Lata zbytc-czne goraco. *W Rzymie*, po przedmieśćiach àeryá nocna bár dzo ſzkodliwa w Czerwcu, Li-pcu y Sierpniu bywa, ták iż kto by tam ſpał ná ten czas, w Má-lignę západá. *W Anglij*, ćie-pleyſze powietrze, iák w Idet-lándźie y Szlązku. *We Fran-cyi* ieſzcze ćiepleyſze. Zgołá w *Anglij*, ták łaſkawe Niebo, że ludźie rzadko choruią, więcey iáko po ſto lat żyiąc: *w Lon-donie* iednák dźiwnie záſmro-dzone powietrze hutnemi dy-mami, gdźie rożne minerały topią, z kąd wiele dycháwic, ka-ſzlow, ſuchot, w támecznych ludźiach. *W Paryżu*, choćiaż àerya czyſta, błotem iednak ſmrodliwym, ktorem ulice *con-ſpurcantur*, dźiwnie záráżona. *W Węgrzech*, powietrze nie zdrowe, oſobliwie przycho-dniom na źiemi ſypiaiącym, nie beſpieczne mnoży choroby, wdźień letnie, w nocy bárdzo źimne. *W Wiedniu*, częſte de ſzcze y humory nie zdrową àe-ryą rodzą. *W Sycylij*, Oſtre y ziadliwe powietrze, tak iż żela-zo prędko zepſowáć może, y ſrebrne naczynia w ſkroś czar-nośćią przeiąć. Między Kán-dyą y Grecyą na Wyſpách E-

geyſkiech

geyſkiego Morzã, õd Kwietniá doPázdzierniká deſzcz nie idźie, wiele zaś często wiátr połnocny *Boreaſz*. Od Paźdźierniká doKwietnia często idzie deſzcz, z południowym wiátrem. *W Sardynij* powietrze nie zdrowe, zarażliwe, dla gor wyſokich, ktore wiatr zdrowy od Septentrionu odpędzáia.

§ II. A S I A.

1. Przed tym miálá naywię kſzą prerogatywę, iż w niey narod ludzki naywprzod ſię rozkrzewił, obyczáie y pobożność kwitnęłá, CHRISTVS PAN tã że narodźił ſię y umárł, Kościoł Boży naypierwey ufundowany y wiele ſławnych Monárchij, Aſſyryiſka, Babilońſka, Perſka, y Medow, kwitnęły. Wniey S. Ziemia zoſtaie y Ray tam był, iák náuczaią: z niey nauk wiele y iezykow ſwoie początki máią.

2. Ta Część świátá ieſt położona ná Wſchodniey ſtronie, maiąca wielkość tylą, iak Europá y Afryka razem. Długości iey między Helleſpontem y Mal laką, mil Polſk: 1300. ſzerokości mil 1220.

3. Od Połnocy, ma zá granicę Oceã połnocny: od Wſchodu, wſchodnie morze *Eom*: od Południa Indyiſkie: od Zachodu zaś Czerwone morze, y odległość albo *Iſthmum*, miedzy Czerwonym, á morzem Srzodźiemnym: z támtąd dáley dźieli ſię morzem Fenickim y *Egeũ*, Propontidem, Ieźiorem *Maeotis*, Rzeką *Tanais* y *Obius*, aże do morza połnocnego.

4. Dźieli ſię Aſya ná 7. częśći. Pierwſzą ma Imperiũ Tureckie. 2, Páńſtwo Perſkie 3. Indyia. 4. Krol Chińſki, 5. Wielki Chan Tatárſki. 6. Bardzo wielkie Pańſtwa Moſkiewſkie, Tátarom pograniczne. 7. Wyſpy ná Oceanie w koło Azyi.

5. Wyſpy Azyátyckie, ná Oceanie Indyiſkim máią *Ceilon*, w ktorey 9. Kroleſtw, y *Maldynę*. Wyſpa zaś *Sumatra* ma 8. Kroleſtw, Potym *Jawa* więkſza y *Jawá* mnieyſza. Ná

Ocea-

Oceanie Chinſkim ieſt *Bornea*, w korzenie obfituiąca; *Moluká* z 5. Wyſpámi S Filippa, Iáponſkie &c, w ſrebro y perły bogate.

7. Obyczaiow w Azyi, nay więcey Pogańſkich, rożne Idolá czczących, oſobliwie Plánety y Gwiazdy: máło prawdźiwey Religij znayduie ſię.

8. Ięzykámi gadáią rożnemi, Tureckim, Arabſkim, Perſkim, Indyiſkim, Chińſkim, Tátarſkim &c. Ktore nieiaką maią w ſobie konnexyą.

9. Według pozycyi Niebá, rożnie Azya rozłożona, dla czego nie iednakowe ma kwalitatywy. Około Czerwonego Morza ták kraie gorące, iż podczas látá, w wodźie leżą ludzie, Kupcy tylko w nocy iarmarki máią. W Wſchodniey Indyi podczas Kwietniá, Maia y Czerwca, nieznośne gorącá: w Liſtopadźie, Grudniu, Styczniu y Lutym máło co źimna: inſzych Mieśięcy uſtáwiczne deſzcze. Támże ieſt Gora *Gates*, ná ktorey z iedney ſtrony Zimá, á z drugiey Láto. W Kroleſtwie Putanij, zaczyna ſię Lato od Lutego, kończy ſie w Paźdźierniku. *W Arabii*, gorącá nieznośne. *V Indow* Orientalnych źima záczyna ſię ná końcu Kwietnia: ná wyſpách *Filippińſkich*, przez cáły Rok trwa ćiepło, od zkonczenia Maiá, przez 3. lub 4. Mieśiące uſtawiczne deſzcze. Ná Wyſpach *Sumatry y Jawy* tak zdrowe powietrze, iż tám ludźie bárdzo długo żyią bez żadney choroby, y tylko ſłabość zdrowia, máią zá karę Boſką wyſtępku iákiego, dla czego chorzy gdźie mogą, chowaią ſię, a ták mizernie bez poratowánia umieráią.

§ III. A F R Y K A.

1. Afryka ieſt ná południe położona *intrá Tropicos*, práwie pod naygoręcſza Niebá Częśćią, maiąc od połnocy Srzodźiemne morze: Od Záchodu Záchodnie *Atlanticum*, y Murzyńſki Ocean: Od Południá Indyiſkie morze, z ktorey ſtrony przećiągiem Murzyńſkiego Iſthmu przyległa do Azyi, w

Tri-

Triangul położona ná krztałt sercá.

2. Długości nawiększey od *Cabo Verde*, áż do *Cabo Gvar da* Promontorium, ma mil Polskich 1156. szerokości od *Fretu* Herkulesowego, albo Gadytań skiego morza, do Promontorium *Bonæ Spei*, mil 1148. dla czego máło się rożni od długo ści.

3. W Afryce dawne narody znaydowáły się te: Egipt Cyreneyski, Afryká mnieysza, Tryglodytow y Garamántow Krolestwá, Numidya, Maurytania, Getulia, Libia, Arabiá Troglodytanska y Murzyńska Ziemiá. Teraz dźieli się na 7. Części: Egipt, Barbarya, Biledulgeryt, Sarrę, Nigrytanią álbo Murzyńskie Krolestwo, Abissynow y Murzyńską Ziemię; ktore Państwá częśćiá trzyma Turczyn, częśćią *Seryf*, częśćią Krol Hiszpanski y inśi Krolowie. Wielkie zaś mieyscá dla upału Słońcá, niezmiernych piaskow, strásznych wężow y licznemi kupami szkodzących bestyi, zostáią puste, niegdźie tylko źiemia znáyduie się zyzna: dla czego bardziey wielka, iák ludna iest Afryká.

4. Wyspy Afrykáńskie ná Záchod są: Zakotorá, Madagaskár S. Laurentego z inszemi wielu, Z drugiey strony są: *Hesperides*, *Gorgades* &c. Przećiwko Maurytanij iest Insuł 7. *Fortunatæ*, nazwáne szczęśliwemi, przedtym kanáryiskie, gdie cukier rodźi się nayprzednieyszy. Ku połnocy iest *Madera* Wyspa y innych wiele.

5. Obyczaie y tam Tureckie oprocz Ioánnitow, gdźie znayduie się Chrześćiáńska wiárá, y po niektorych mieyscach Egiptu: mowá Turecka y Arabska iest w zwyczáiu támże.

6. W Zachodniey Afryce, dla upałow wielkich ludźie bez koszul chodzą. w *Gwinei* przez Kwiećień, May y Czerwiec prawie ustáwicznie deszcze z grzmotámi y náwalnośćiá, o ktory czas źima iest u nich: przez Lipiec, Sierpień, Wrześień Wiosna: w Październiku, Listopadźie y Grudniu, Lato: w Styczniu, Lutym y Marcu, Iesień. Támże około traktu *Sierra Lion*, ták zdrowe powietrze, iż tylko w stárości, álbo zabići umieráią ludźie: w Egipćie pod czas Styczniá y Lutego Wiosná: Lato záczyna się od Marcá, kończy z Sierpniem: Iesień w Wrześniu, y w Páźdźierniku: Zimá w Listopadzie y Grudniu odprawuie się. W srzodku Máiá doskonáłe żniwo: ná początku Czerwcá *Nyl* rzeká wylewá, máceruiąca swoią zyznośćią pola. Zgołá biorąc Afrykę cáłą, po częśćiach, záwsze świeże fruktá y kożdego práwie Mieśiąca żniwo, wynáleść się może.

§ IV. AMERYKA

1. *Ameryka*, przedtym Europeyskim ludziom nie wiádoma byłá áż R. P. 1492. o ktory czas, Genuiński *Christophor Columbus* sławny Máthemátyk, zá powodē Kástylijskiego Krolá, przez náwigacyą záchodnie go Oceánu, naywprzod wynálázł ią, Potym *Wespuzyusz Ameryk Floretski* lepiey ieszcze też kráie z lustrował y opisał, dla czego od Imięnia iego zowie się Ameryká. Od niektorych zaś zowie się Indyą Záchodnią, dla kompárácyi obyczáiow w Indyi Orientálney: od inszych nowym názwána Swiatem, dlá tego iż práwie Europę, Azyą y Afrykę wielkośćią przechodźi.

2. Taż Ameryka na Záchod iest położona, máiąc od Wschodu Atlásowe morze: od Południá *fretum Magellanicum*, od Zachodu morze spokoyne: od Połnocy zás lodowate morze.

3. Długości iey od *fretum Aniańskiego*, áż do *Magellańskiego* morzá mil Polskich 2400. szerokości między Promontorium *Cabo de Fortuna* y *Cabo de Breton*, mil Polskich 1300.

4. Dźieli się cała Ameryká ná część połnocną, to iest Mexikánę, y południową to iest Peruviánę, ktore częśći przećiąg morski dysterminuie. Mexikány długości iest mil 1500. szerokości 1148. iák y cáley Afryki.

ki. W części Zachodniey kráie iey ſą niewiadome. W drugiey części ieſt Fráncya nowa, nowa Hiſzpania, nowa Gránádá, *Virginia*, *Florida*, *Califor* &c. Ameryka Peruviánſka ma długości mil Polſkich 1000. ſzerokości między Wſchodem y Záchodem mil 800. Prowincyi ma ná morzu 8. *Caſtella*, *Bogota*, *Peruvia*, *Chili*, *Chica*, *Brazilia*, *Caribana*, *Gviana*, y *Biqvirt*. W Srzodku záś, *Amazonia*, *Aqván*, *Picora*, *Moxoi*, *Vram* y *Charcas* znáyduie ſię.

5. Około tey części Wyſp leży wiele, godnieyſze ſą te: *Hiſpaniola*, *Cuba*, *Iamagica*, *Antillæ*, to ieſt Kámerkáńſkie wyſpy ku wſchodowi: ku Zachodowi ieſt wiele inſzych, ale drobnych.

6. Południowa Ameryká záczyna źimę od Paździerńika, áż do końcá Márcá: Láto od Kwietnia aż do Paźdźierniká: dla czego poł roku źimy, y tyleż láta máią, bez wiośny y iesięni. W Ameryce Septentryonalney dzdzyſte mieśiące od Máiá do Páźdźierniká: od Paźdźierniká do Máiá upał. W Prowincyi *Charkadźie* naymroznieyſze czáſy od Máiá do Września. W Króleſtwie *Chili*, záwſze áeryá iednákowa, konſerwuiąc nádrzewách liśćie y w polách źieloność: támże wiośná záczyna ſię w Sierpniu, trwa do Liſtopadá &c. W nowey Hiſzpánij, przez 9. Mieśięcy, uſtawicznie prawie deſzcz idźie z grzmotē: toż y ná wyſpie Gorgon, záczą wſzy od Wrześniá.

§ V.

Subpolárne kráie! *Arctica* & *Antarctica*.

Subpolárne Swiátá Części znáyduią ſie 2. iedná z nich leży pod cyrkułem połnocney ośi Niebieſkiey, y zowie ſię *Arctica*: druga pod cyrkułem południowey ośi Niebieſkiey názwána *Antarctica*. W Arktyce ſą Páńſtwá te: *Gròénlandya*, *Fryſlandya*, *Iſlandya*, ktora zowią *ultima Thulen*, *Spiſberg* to ieſt nowa źiemiá R. P. 1594. dopiero z luſtrowána. Wyſp ná

ſze mieyſcá, bo od wewnętrznych ogniow odlegleyſze, y tam ſię kleykością waporow zſiadáią, podobieńſtwem woſku ná źimno wyſadzonego.

2. Te tedy humory y wapory, według mieyſcá ſpoſobnego ták formuią ſię: z nich *Krzyſztał* ſię robi, iákie ſą diamenty Czeſkie y Węgierſkie; kiedy więcey znidźie ſię humoru, niż waporu czyſtego; y dla tego ſą miękſze, ták iż młotkiem łatwo zkruſzyć ich może.

3. *Diament* ieſt rożny, według właſności ſwoich, ktore w nim ſą te: 1. *Twardſzy od krzyſztału*, kiedy má moc więkſzą y ſubtelnieyſzą do zśiędzęnia ſię. 2. *Czyſtſzy y świętnieyſzy*, im z czyſtſzey pochodźi Máteryi, to ieſt z ſuchſzego mieyſcá, nie bliſko błotá; dla czego ná ſkáłách, dáleko pięknieyſze Diámenty rodzą ſię. 3. *Iáśnieyſzy*, im twardźieyſzy, dlátego, iż *catoptriczną* ma świátłá refrakcyą.

4. *Wielkość y figura* ich wedłuk mieyſcá gdźie ſię formuią, y materyi. Podobnym tákże ſpoſobem inſze kámienie rodzą ſię oprocz koloru, ktory ich máteryą rożnie maceruie, według mieyſcá tinktury z kąd pochodźi, álbo gdzie żlewa ſię: y ták

4. *Karbunkuł* między inſzemi kámieniámi má prim, ktory lubo iedney ieſt máteryi, iák y Diáment Czeſki, iednák dla koloru po białym naywyżſzego *in ſupremo gradu*, ma większą dálcko eſtymácyą: álbowiem do rozrzarżonego węglá, záwſze má nie zgáſłe podobieńſtwo, y dla tego *à Carbone*, zowie ſię *carbunculus*.

5. *Gágatek* ieſt tákże ogniſty, cudownych właſności, álbo więm wodą polany páli ſię poki go oliwą nie ugáśi. O ſukno potárty, klii do ſiebie letkie obiektá, iáko zdziebłá y plewy.

6. *Szmaragdy*, wielkie tákże máią prerogátywy, 1. iż rekreiuiąc, náprawuią oczy: 2. Iż zdáleká bardzo może ich widzieć, dla reperkuſsy promieni ſwoich

swoich ná powietrze bliskie. 3. Rożne reprezentuią w sobie figury, dla tego iż ná ksztáłt zwierciádłá, máią náturę. &c.

7. *Beryllus* podobny do szmáragdu, nie ták źielony iednák prezentuie się, álbowiem ma kolor pomieszany z niebieskim; dla czego Iubilerowie, sześcio gránistośtá ákommoduią go dla lepszey świátła repercussyi.

8. *Turkus* iest sokiem ultramarynu náturalne tynkturowány gdyż się tam rodzi, gdźie y przednie fárby niebieskie: á ten przy chorym mieni się y blednieie, co pochodźi zdelikatności koloru, ktory nie znośi zárázonego ciáła waporow.

9. *Rubin* gdy się rodźi, náyprzod biały iest, po tym czerwienieie powoley, poki się w krwawy kolor nie odmięni: dla czego czásem po części znayduie się biały, álbo błękitny, według máteryi soku, z ktorego się formuie.

10. *Hyiacynt* mniey ma æstymacyi, ktory zołknieie, więcey ktory czerwonáwy. *Ametyst* fioletowego koloru, im twárdźieyszy, tym droższy. Przeciwko piiánstwu obadwá pomagáią.

11. *Chryzolit* kozdy zowie się kámień, ktory iest przezroczysty, á iák złoto szlni się; co pochodźi z soku názwanego *crocus ferri*. Ma w sobie tę dystinkcyą, iż kiedy iest trochę zieleniáwy, zowie się *Chrysophrasus*; kiedy zołty iak szafranna wodá, zowie się *Topazius*.

12. *Szafirowy* kámień, iest nakrztáłt Niebieskiego koloru, tę cudowna máiący náturę, iż gdy się zrobi dymięnicá, okryśliwszy nim, więcey się nie szerzy, ále na tym mieyscu stánie cyrkuł, iako obrączká smołą oblana.

13. *Onyx, sardius, y sardonyx*, maią do siebie podobny kolor y náturę. *Onyx* iest czarniawy, na krztałt polerownego rogu: *Sardius* tákisz lecz czerwieniawy, na krztałt czárno skrwawionego mięsa, zkąd ma y swoię denominacyą *Sardonyx* obudwu rázem w kolorze náśláduie.

14. *Achatek*, ma w sobie rożnego koloru linijki, ktore náturalnie drzewká, rzeki, zwierzętá y insze figury reprezentuią. A te w nim pochodzą od rożności materyi heteroiczney; figury záś álbo kazusem, álbo sztuką Iubilerską wyrażone. Prágnienie gáśi w ustá włożony, dla náturalney oźiębłości.

15. *Iaspiß*, ma rożne specyminá, według swoich kolorow, nayczęści iednak źielony iest: ten zmacerowany wodą, álbo włożony w wodę, repercussyą słońcá czyni ognistą, dla tego iż weny má w sobie krwawe, á taki iest naydroższy: *Item* krew płynącą zastánowia, dla swoiey źimności náturalney.

§ XI.

Ocean y Morze &c:

1. Ocean iest zgromadzenie wod wszystkich naywiększe z ktorego iako ze zrzodłá wszędy po źiemi rozchodzą się Rzeki, rozlewáią się morzá y insze wody: te záś gdźie z Oceánu wrywaią się szczupley między brzegi, názywaią się *Freta*, to iest odnogi morskie: gdźie szeroko między rożne źlewáią się brzegi, názywáią się *Sinus*: iáko naprzykład morze Baltyckie pod Gdáńskiem, między Pomeranią, Danią, Szwecyą, Liwonją, y Prusami.

2. Ocean iest ieden, ktory mieyscámi názywaią morzem, od przyległego Narodu, kráiu, álbo inszey circumstáncyi rożnie denominuiąc, łáćińskiemi albo inszemi ięzykámi: iako to morże Połnocne *Mar del Nort*, morże Południowe *Mar del Zur* z Hiszpańská &c: *Mare Scythicum*, ktore oblewa kráie Tátárskie: Morże Indyiskie, od Indyi, Perskie od Persyi, Arabskie od Arabyi &c: oprocz Káspiyiskiego morża, ktore lubo nie ma widomey z *Oceanem* kommunikacyi, *meatami* iednak podźięmnemi z Oceanem schodźi się, y temiż rożnemi strony odchodzi.

3. Ocean iest po częściach ták

ták iáko y źiemiá okrągłey figury, w koło ná swoim mieysçu między brzegámi wylany: zkąd poznáć przez nawigácyą, iż oddáláiących się od brzegu okrętow, co raz mniey widáć, ták dálece iż daley ieszcze, same tylko żágle, á ná ostátek nic obaczyć nie można, chociaz by z naywiększey wieży, przez naywybornieyszą perspektywę. Dla tego iż *tuberositas*, to iest gurzystość wody morskiey, między spektátorem, y okrętem nie pozwala; zástępuiąc swoią wypukłością okrągłą maszty láwiruiących y okręty.

4. Głębokość Oceánu do tych czas nie iest wynaleźiona większą nad milę, gdźie go tylko sznurámi zbrodźić mogli; insze mieysca są daleko głębsze, insze zaś mniey. Generalnie iednak nayglębsze mieysce *Hydrographi* tak wielkie naznaczáią, iák naywyższe gory: gdyż tylé w láło się między brzegi wody, podczas rozdźielenia morżá od źiemię przy stworzeniu Swiátá; ile wymuliły źiemie, z ktorey tak wielkie gory powstały ná ten czás; iák wiary godni piszą Autorowie: więcey iednák dáleko wodá zabráłá powierzchu źiemie, niżeli kędy mieszkáć mogą ludźie, tak dálece iż mieysca, ná ktorych są tak wielkie Pánstwá, nazywaią się większemi tylko, álbo mnieyszemi wyspami.

Scylle Charybdy y Syrtes.

Nazywaią się mieysca lawiruiącym nie bespieczne, álbo dla skał morskich y niebespiecznych zakrętow, álbo dla mieysca płytkiego, gdźie okręty na piásku grzężną: y tak gdźie z gory iak w przepáść morska leci woda, zowią się te mieysca *Charybdes*; gdźie zakręt iest niebespieczny, zowią się *Scylla*, gdźie zas wyrzuca okręty ná piasek, zowią się *Syrtes*; z kąd owe przysłowie: *Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim*. Albowięm na tych mieyscach często się trafiá, iż z iednego wypłynąwszy, ná drugim giną.

Lasy Morskie.

Znayduią się lasy koralowe na dnie pod wodą morską rosnące, gęste y wysokie, tak dalece, iż wierzchołkami swoiemi płynącym okrętom przeszkadzaią; z ktorych wszelkie korale robią; osobliwie w Erytreyskim morzu, iest ich bardzo wiele; dla czego nazywa się czerwonym morzem, dla ich koloru.

Perły iak się w Morzu rodzą?

Znayduią, się w morzu konchy, to iest na krztałt żołwia spoione skorupy, ktore dziwną natury ordynacyą, wychodzą na wierzch morza pod czás pogody, y otwieraią się, biorąc w siebie upadáiącą rosę, z ktorey zawięzuią się perły przez czas nie iaki zostaiące w konchach, á potym dostałe rodzą się y upadaią na dno: Gdy zaś burzy się morże, na brzegi wyrzucá ich z piaskiem. Insze są pięknieysze, ktore z czystszey pochodzą rosy: podleysze, ktore z kálistey: większe, im koncha znayduie się większa, lub starsza: gdy záś długo zatrzymuią się w konchach, grębnieią y stárzeią się, dla czego rugi częstokroć maią.

Niektore ciekáwości Astronomiczne.

1. Iak daleko do Nieba? *Odpow.* Iż do naynizszey sfery Xiężycá, mil. 51. Tysięcy, y sześć set, ráchuie *Tycho*. do náywyższego zas Firmametu, gdźie Gwiazdy widáć ráchuie 12040000. To iest mil. 12. Millionow, 40. Tysięcy. Ná wierzch zaś tego Nieba, ráchuią ieszcze więcey. Owozgoła *Tycho Brahe* wielki Astronom pisze, iż

Do Xiężyca iest Mil. 51. *Tysięcy* 6. *set.*
Do Merkuryusza - 9. *kroć*, 89 *tysięcy, tyleż do Wenery y samego Słońcá.*
Do Marsa 1. *Million*, 5. *kroć stotysięcy*, 700. *mil.*
Do Jowisza - : 3. *Milliony*, 4 *kroć* 31 *tysięcy*. 400.

Do Saturna - 9. Millionow, 73 tyśęcy, mil Polſkich od ziemie, y to ießcze kiedy ſię przybliżą ku ziemi.

2. Iak wielki ktory Planetá? Odpow. *iże*

Xiężyc ieſt mnieyßy 42. razy niż cáła ziemia.

Merkuryuß mnieyßy 19. razy.

Wenus mnieyßa. - 6. razy.

Słońce wiekße - - 140. razy niż cáła ziemiá.

Mars więkßy - - 13. razy.

Jowiß więkßy - - 14. rázy.

Saturnus wiekszy - 22. razy, lubo ſię ták małe widzą, dla wyſokości.

Naymnießa zas Gwiazda ná Firmamencie, ieſt tylko 3. razy mnieyßa, iak cała ziemia.

Naywieksza Gwiazda tamże imæ Magnitudinis, *68. razy ieſt wieksza, niż cała ziemia.*

Wßyſtkich Gwiazd poſpolicie liczy Ptolameus 1022. do ktorych od ziemi rachuie Tycho, *12. Millionow, 40. Tyśięcy mil Polſkich.*

Szerokość zaś naywyżßego Nieba wylicza Clavius *przezorny 15. tyśiecy. 540. millionow, mil zwyczaynych.*

3. Wiele ktory Planetá ubierzy? Odpow. *iż od Zachodu przeciwko wſchodowi opacznie, na ſwoiey sferze, za iedne godzine Xieżyc ubieży 445. mil. Merkuryuſz, Wenus y Słońce 710. mil: Mars 572. Iowiſz 208. Saturnus 220. Od Wſchodu zas, do zachodu záwſze co minuta, Saturnus ubieży ze ſwoią sferą 39600. mil. Iowiſz 14980 Mars 6550. Merkuryuſz, Wenus y Słońce 4320. Xieżyc 225. mil. na iedne minute.*

4. Cały Zodyak, Xieżyc obiezy w koło, przez dni 27. y godz. 8. Merkuriuſz przez dni 365. y godzin 6. Wenus y Słonce przez 1. Rok cały, Mars przez Rok 1. dni 322. Iowiſz przez 11. lat y dni 314. Saturnus przez 29. lat y dni 160. Gwiazda zas na Firmamencie, nie undzie tylko 1. gradus przez 72. lat, iakich w całym zodyaku 360. ten iednak gradus 1. ná Firmamencie, ma w ſobie mil. 209840. Od Wſchodu zas codzień ná iedne minute, ulecą też Gwiazdy 52555. mil. przy æquatorze, co ſię w rozumie ludzkim ledwo pomieści.

PRKTY-

PRAKTYKA

ASTROŁOGICZNA, NA ROK PANSKI 1735.

Z Gwiazd wyrozumiána.

Epigramma o Cirkumcyzyi IEZVSA Pana.

Co ieſt? iże krwią groziß, ná znak boiu,
Ktory Authorem zoſtáieß pokoiu.
Znáć iż Ogrodem nazywaß ſię Boże!
Ná nowe Láto kwitnieß w krwawe roże.

§. I.

O panuiącym Planecie y konſtytucyi Roku.

Iż naymocnieyſzy przez ten Rok zoſtáie Saturnus y po nim Iutrzenka: więc iego uznaię bydź Panem, y ſocyuſzkę pomienioną: ktorzy generalny temperáment Roku zwykli do wilgoci zimney nakłániać, nie pogody częſtę ſprawuiąc, á zá tym Rok mokry.

Záwſze z Sáturnem Wenery rządzenie,
Iako Starego z młodą ożenienie.
Ten ſię kmośi, tá zaś częſto płacze,
Ten chory ſtęka, ona śpiewa ſkácze.
Wolałby drugi powyimowáć zęby,
Niżeli z táką ſiadáć w dzięwoſtęby.

Cztery kwartały Tegoroczne.

Zima. Zaczęta dnia 22. Grud. g. 1. m. 18. z połno. częśćią w śniegi y mrozy, częśćią w pogody, á ná czas rezolucye obfituiąca, ma bydź nie ſtáteczna; długo iednak źimná trwaiące, wiekſzą cześćią mrozow y śniegow obiecuią; ktore upadną mieyſcami wielkie.

Wioſna Dnia 21. Mar. g. 3. m. 7. z połnocy zacznie ſię; ktora ma bydź generalnie mokra y źimna z częſtymi wiatrami, nie bez gradow porożnych mieyſcach.

Lato. Zacznie ſię D. 22. Czerw. g. 2. z połnocy, takze po więkſzey części mokre, z nawalnicámi y gradem, A lubo upały nie kiedy panuią, źimne iednak nocy y dni niektore náwiiaią ſię. Sierpień pogodnieſzy,

Jeśień

Jesień zacznie się D. 23. Wrzeſnia g. 3. m. 19. z południa, z ktorą wcześnie źimno záwita z ſlotámi, lubo zaś w pazdźierniku y Liſtopadźie ná czas odciepli. zgoła deſzcze y ſloty znaczne, mgły częſte, źimna y niepogody, w tey *Jeśieni*.

Przemiia wiosná y lato y zima,
Odmiany żadney na ſumnieniu niema,
Poprawiaz ſukhie, łataſz kożuch, buty,
A nie wſtydźiż ſię żeś z cnoty wyzuty.

Woda y Ogień.

Mars ná wiosnę po Miaſtach y wśiach ognie wznieca, do czego y ſrzodek Pazdziernika ſkłonny. Powodzie tego roku częſte, oſobliwie z początku y ná koniec wiosny: w Ieśieni takze z częſtych deſzczow: dla czego nie iednemu wzbozu y ſienie mokry Rok zaſzkodźi, bliżſze wod pożytki bez pracy zbieraiąc. Defluitacye maią bydź ſzczęśliwe, byle w pokoiu. Chmur wiele y nawalności z grzmotámi; ná powietrzu, o co y w domu nie będźie trudno.

W leſie by drugá rádá utopiła,
Grzmi, ſzumi, chuczy, gadá nazbyt ſiłá.
Kto ſię odzegnáć tey chmury nie może,
Bierz ſię do wioſłá, záwiiay nieboże:

O *zdrowiu y Chorobach*.

Saturnus nie ktore choroby wznieca, iako to w zimie, ná wiosnę y pod ieśień, qvartanny, kathary, káſzle, páraliż, y dlá defluxyi humorow z głowy, gardłá bolenia, czy wrzody po roznych mieyſcach. Do łożnych chorob ná krztałt powietrza, między poſpolſtwem prawie przez cały rok ſkłonno. Kroſty czyli oſpy ná wiosnę panuią.

Boday bydź zinſze Doktorem,
Bo ſobie radzi y chorem.
Ow umrze, tęn ſukceſſyia.
Wprzod wezmie zá kurácyia.

Vrodzáy polny y domowy.

Chociaż, na wiosnę pieknie y obficie pokażą ſię zbozá; częścią iednak czas mokry, y nawalnice, częścią źimno y grady, ſzkodę w urodzaiach y fruktach czynią. Po gorkach przecię lepſze zboża, nizeli niżinach: około wody mieyśc wylewaiących ſiac nie rzyczę. Sierpień do zniwá pomocą będźie

bedźie trawy ná wiosnę y chwaſtow wiele. Roznego drobiazgu y zwierząt dla wygody y pożytku ludzkiego płodność: myſzy w Ieśieni wiele. *Specificè* zas urodzáie ná 7. lát. w przeſzłym kalendarzu opiaſałem.

Gdyśmy Marſowe záſłużyli grády,
Ggy Panie giną trzody y oſady.
Niechay przynaymniey, ziemia nie ſzſánkuie
Ktora y dobrych y złych ſuſtentuie.

Dni do ſiania dobre.

w Marcu 8. 9. 17. 18. 23. 28. 31.
w Kwietniu. 2. 4. 5. 13. 14. 15. 23. 25. 29. 30
w Máiu. 2. 3. 11. 12. 14. 21. 27. 28. 30.
w Czerw. 8. 9. 17. 18. 23. 24. 25.
w Wrześn. 1. 7. 8. 13 14. 15. 24.
w Pazdzier. 4. 5. 10. 11. 12. 13. 14. 21. 28. 25.
w Liſtopa. 1. 7. 8. 9. 10 18. 19.

Dni do ſzczepienia dobre.

w Kwietniu 2 9. 16. 23. 29. 30.
w Maiu. 6. 7. 13. 14. 20 21. 27. 28.
w Wrzeſniu 1. 7. 8. 13. 14. 20 21. 27. 28.
w Pazdzierniku 4. 5. 10. 11. 17. 18. 24. 25.

O *Woynie álbo Pokoiu*.

Woyny bárdźiey ná intereſsach y ludzkiey polegáią woli, niżeli ná Gwiazdách. Co by iednak zá opinia byłá; w tym Roku? informuią Niebá obiecuiąc ná źimę uſpokoienie; w rządách publicznych ſzczęście z chwałą y pociechą: Religy *tranqvillum ſtatum*: w doſtąpieniu Honorow ſzczęście: zgołá czas weſoły y pożyteczny ominuią Aſtra. To tylko niecieſzy, iż ſię zas ná wiosnę Mars z dziedzicznego Domu wybiera, y panuiący Saturnus ſedycye ſieie: baiecznych wieści dosyć o poſtrachách y woynie. zaczym day P. Boże żeby ſię ná ięzykach ludzkich ſkończyło, nie ná głowách.

Tak ſobie P. Bog z nami poſtępuie
Iák Orzeł ktory naywyżey goruie.
W Słońcá upale ſprobowáwſzy coś;
Dzieci do gniazdá, chociaż ſlepe znośi.

Zacmienie Xiężycá.

Iedno tylko zacmienie Xiężyca, na Horyzoncie náſzym przypadá, D. 2. Pazdziernika w znaku Baráná. Początek iego g. 1. m. 20. z połno. ſrzodek g. 2. m. 43. koniec g. 4. m. 5. Potrwa cáłe zacmienie g. 2. m. 45. zacmi ſię Xiężyca większa połowá od południowey ſtrony. Skutki iego nie przypadáią, aż za dni 260. to ieſt od 16. Czerwcá w przyſzłym Roku 1736. dla czego teraz nie opiſuią ſię.

Oprocz

Oprocz tego, dwá razy emić ſię będzie Słonce, to ieſt D. 22. Kwietnia y 15. Pazdzierniká. *Item* Xiężyc D. 6. Kwietnia, te iednak záćmienia nie będą widziane, ná naſzych Horizontách.

§ II.

Sukceſſa niektorych Prowincyi y Miaſt.

Máła Polſká y Krákow. Zima bez nieprzyiáciela, y owſzem affektem małżeńſkim kontentuie, z ochotami częſtymi y weſelami, *Wioſna* przyczynia zyſku y choroby. *Lato* plotki domowe y ſąmſiedzkie czyni; podmawia iedęn drugiego, dla czego przybywa więzniow. *Ieśień* nie złe także ſukceſſa znaczy. Strzedz ſię potrzebá w nápiętych intereſſach przewrotności: ludźie choruią. W ſtyczniu, Lutym, Czerwcu, y ná początku Lipcá, w Pázdźierniku y Liſtopadźie, zyczę rewizyą kominow uczynić.

Nie czás żałowáć, ieżeliś źle zrobił,
Nie czas ſię uczyć, gdy Inſpektor pobił.
Zábiegáć złemu, czas zawſze lepiey ci,
Radciby wymknął Wilk, gdy by mogł
z ſieci.

Wielka Polſká, Gniezno y Poznań. *W zimie* niezdrowych czaſow doznáte, między ktoremi mięſzáią ſię śmierci; cholerá y práwá między ſąmſiádámi. *Ná wioſnę* lubo inſze ſukceſſa ſzczęśliwe, w intereſſach iednak niedarzy ſię: ognie y cholera. *W Lecie* prognoſtyki nie złe. *Pod Ieśień* ſtrzerz Boże ná cudzy chleb nie potrzebnych Gośći. Od połowy Lipcá, do większey połowy Sierpniá, y w Grudniu ogniá, ſię ſtrzedz.

Odwaga gromi, nie liczna gromada,
Rozum, nie ięzyk y nie prozna zwádá.
Nie trzebá liczyć żołnierzy tyſięcy,
Lepſzy Lew iedęn niż dzieśięć zaięcy.

Mazowſze y Warſzawa. Dobrze ſię tu powodźi w źimie Domatorom. *Wioſná* iednym nábycie fortuny, drugim uſzczerbek znaczy. *W Lecie* Vrzędy y Honory odmieniaią ſię: Magiſtraty rożne przeciwności znoſzą. *Ieśień* zdrowie deklaruie, y dobre początki: nie iedęn ſię pożywi z ſukceſſyi, zgoła cały ten Rok y dáley ma bydź fortunny y urodzay-

urodzayny. Pełnia iednak Marca, 1. Kw: Czerw. początek láta y Ieſięni, z Now. Liſtop. Duchownym ſprzeciwia ſię prawem y cholerą. Od 1. kwad. Liſtop: aż do 1. kwad. Grud. czas nie zdrowy pogrzeby częſte y poiedynki Ognia ſię ſtrzedz, przez Stycz. do połowy Lute: ná koniec Marz: początku Kwiet. y Czerw: ná końcu Sierp. y Wrzes. w ſzrzodku Paz. y Grud. tákze; o ktory czas cholera do prawá nie iednego wzbudźi.

Już Paleſtrantom, mowcom y Iuryśćie,
Czas teraz chlebá nieł oczywiście.
Ich Profeſſya kokoſzą ſię ſtaie,
Co gdacze tydzięń, á urodzi iáie.

Pruſy y Gdanſk. Zima pożytki tuteyſzym obywatelom, lepſze ominuie. Peł. Stycz: Oſt: kwad: Lute: y 1. kwad: Mar: nie zdrowa. Na Now: Már: łotrow ſię ſtrzedz, ſzkody, y ognia: ná Peł. kriminał, ſprawiedliwość. *Wioſna* przeciwko Magiſtrátowi y Vrzędnikow, złych ludźi wzbudza. Peł. kwiet. Merkatorom przeciwná y nie zdrowa. Peł. Maiá nie foremne drogi po ziemi y wodzie ſprawuie. Od oſta. Kwad. Lute. przez Marz. y kwie. oſtroznie z ogniem. *Láto* ſluby y weſelá ſtánowi, białey płci dobrze ſię powodzi; Now Sierp. y Peł. nie zdrowa. Ná Now. Wrzes. ſtrzedz ſię ſzkody; w Lipcu y Sierpniu ognia. *Ieśień* oſobliwie dla Magiſtratow, Vrzędnikow y Panow, czás fortunny przynoſi. Na now. Liſtop. ſtrzerz ſię domowych kłopotow. Od 1. kwad. á oſob. ná Now. Grud. *contagioſi morbi* między poſpolſtwem, dáley zaś z zepſowánia krwi y nie czyſtości, pochodzące, rozmnarzaią ſię. Ná koniec Grud. ognia ſię ſtrzedz: inſze czaſy ſzczśliwe y dobre.

Na włoſku wiśi nie ſtáteczne życie,
Iedney podległe ułomney kobiecie,
Przez Greckie Marſa y Wenery boie,
Upadły mocne z Pergamami Troie.
Omnia ſunt hominis tenui pendentia filo.
Ovid.

Wielkie Xięſtwo Litewſkie, Wilno y Grodno. Ná zimę nie złe ſkutki w intereſſach maią:

ſukceſſya

ſukceſſya doſtáie ſię po z márłey głowie, potym málzenſtwo ſtánowi. *Wioſna* początki ſzczęśliwie promowuie, daley nie pocieſzne *praambula* czyli nowiny; Duchownym przeciwności: na oſtátek cholerę wzbudza. Now Kwietnia y Oſtat. kwadra z oſtat. Czerwcá, nie zdrowa. *Lato* Duchownych mortifikuie rozną, przy cholerzę afflikcyą: nie pocieſzne nowiny, y podroze nie beſpieczne; po tym iedni ſię rzenią, drudzy chorują, inſzych ſukceſſya kontentuie. *Iesień* znowu Duchownych infeſtuie: Od 1. kwád. Liſtop. ażdo oſtat. kwad. Grud. mnożą ſię choroby: do poiedynkow ochota. Pożytki y urodzaie, zgodę y weſołości, Iowiſz przez cáły Rok y daley deklaruie. Przez Styczeń y Luty, nákoniec Marcá, z początku kwiet. y Czerw. ná koniec Sierp. y Wrzes. y wſzrżodku Pazdzier. ognia ſię ſtrzedz.

Gdy kto nie może dokuczyć wyzſzemu,
Szkalnie y łzy. chcąc zaſzkodzić iemu.

Darmo twe myśli y ſercá naiazdy,
Nie zpluſkocze błoto złotcy gwiazdy.

Woiewodztwo Ruſkie y Lwow. Początek Zimy, w zbudza choroby, do gniewow y ogniow inklinacya. *Na Wioſnę* Prawni zyſk máią: biáłá płec dla nie ſpokoyności ſamſiedzkiey y domowey ſzkodę. *Na lato* czas nie bardzo zdrowy, lecz inſze ſukceſſa pomyślne. *Iesień* Spokoynieyſza pożytki przynośi. Ná Pełni Stycznia, od połowy Lut. y Mar. z początku Czerw. od połowy Lip. do trzeciey części Sierp. przed Nowiem Liſtop: y w Grudniu, cholery ſię ſtrzedz, albo ognia; o ktory czas panuie *Auri ſacra fames.*

Chudy z iſkierki ieſt kontent Honoru,
Możny nie kontent y zlicznego Dworu.
Chocz mu ſwiat ſzczęścia przychodzi okrągić,
Mało mu, cieſzy ſię zebrak ſzelągiem.

Woiewodztwo Lubelſkie, Lublin y Zamość. z przeſzłego Grudnia, ieſzcze ſię śmierć między poſpolſtwem uwia, nie zdrowie przynoſząc; w czym nas y cáła Zimá nie cieſzy y początek wioſny. Pełnia Stycznia, komus nie ſpodziane

ney głębokości lochy, wielkim impetem, tak dalece, iż áże drzeć muśi ziemia y ruſzać ſię poczęściach: dla czego gdźie ſię zapáda, ná tymże mieyſcu wylewa wodá.

3. Ognie podziemne, czy około *centrum* źiemi znayduiące ſię; czy przez upał ſłońca w gorących kraiach, gdźie ſiarczyſte weny, zapalaiące ſię; ſprawuią także trzęśienie źiemie, przyſzedłſzy na takie mieyſce, gdźie materya ſiarczyſta, lub wapniſta, lub Amoniaka, Chałun, Saletra, y podobne meteora ziemſkie znayduią ſię; zápaliwſzy ich máteryą, wielkie ſprawuią poruſzenie ziemie, przez impet, iáko z armaty, czyniąc poty wiolencyą, poki albo nie wyrwą iakiey części ziemi, albo ſię nie ſpalą, lub inſzym ſpoſobem nie ugaſną: dla czego w cudzych kraiach gorących, y bliſko morza, częſto trafia ſię trzeſienie źiemie.

§ IX.

Wiele może bydź ludzi na Swiecie? Chrześcianow, Turkow, y poganow?

1. Sławni Geografowie zebrawſzy ná papier mieyſca, y uczyniwſzy z nich według proporcyi *Hypotheſes*, pewną liczbę położyli ludzkiego Narodu, ktora ieſt według Wegeliuſza *ſpeculi terreſtris* C. 6. y Zahna *œcon. Orbi. tom.* 2. c. 2. *para* 6. tak wyrażona.

W.

Hiſpany - - - - 10. *Millionow.*
Francyi - - - - 20. *Millionow.*
Włoſzech - - - - 11. *Millionow.*
Anglij, Szkocyi y Flanrdij - - - - - 4. *Milliony.*
Niederlandzie - - 4. *Milliony.*
Szlązku całym - - 20. *Millionow.*
Słowiańſkiey ziemi y Grecyi *z wyſpami* 10. *Millionow.*

Macedony, Turkach aż do Sztambułu y w Mezach - - - - - - - - 6. *Millionow.*
Polszcze, Litwie, Pomeranij - - - - - - 6. *Millionow.*
Dany, Szfecyi, Nowergij Inflantach - 8. *Millionow.*
Liczy tedy w całey Europie ludzi, pomieniony Author 99. Millionow: w inßych częściach Swiata rachuie tak.

W.

Azyi náymniey - - 500. *Millionow:*
Afryce - - - - - - 100. *Millionow.*
Ameryce - - - - 200. *Millionow.*
Subpolarnych częściach 100. *Millionow,* - -
Wychodzi tedy summa wßystkich ludzi 999. Millionow,
Zá ktorą liczbę Zahn *pomieniony kładzie 1000. Millionow.*

2. Fournier Geográf. *Orb. not. l.*1. *cap.*13. taką czyni proporcyą Swiatá, iáko tey liczby 1. 3. 4. 7. toieſt iż Azya ieſt 3. razy większa niż Europá, Afryká 4. rázy, Ameryká 7. więc ieżeli.
Europa ma - - - - 100. *Millionow ludzi;*
Afryká - - - - - - 300. *Millionow.*
Azyá - - - - - - - 400. *Millionow.*
Ameryka - - - - - - 700. *Millionow, liczbę wynośi:*

A ták znaydowałoby się wszyſtkich ludźi 1500. Millionow, oprocz Subpolarnych kraiow, ktorych nie zupełna wiadomość, liczby determinowáć nie może: dla czego około 2000. Millionow ludźi wszyſtkich znaydowáć się má, ták pomieniony *Zahn* konkluduie *loco citato.*

3. Co zás do Religij należy, piſze *Fournier* pomięniony mowiąc. Gdyby cały Swiát ziemſki rozdźielony był ná 30 częśći, z nich 5. częśći máią Chrześcianie, 6. Máchomeci, 19. Ethnicy, toieſt Pogánie. Co ieżeli ták ieſt, o! iák ieſzcze wiele potrzebá pracowáć

wáć ná práwdźiwą kátolicką Wiarę? iák wielkie rzeſze duſz potępionych w piekle; kiedy ieſzcze y w Chrześciánach ták wiele znayduie się Cherezyi, y wzbrodniach umieraiących. Prawdę nápisał *Iuvenalis Satyra* 13.

Rari qvippe boni, numero vix ſunt totidem, quot
Thebarum portæ, vel divitis Oſtia Nili.

Práwdę y *Virgilius* 6. *Æneidos mowi.*

- - - - pauci qvos æqus amavit Iupiter.
Máło wybranych, lub wezwanych wiele:
Wßędy się krzewi ciernie y bádele.
Uciął Herkules iednę Chidrze głowę,
Aż ſiedm wyrosło ná to mieyſce nowe.

§ X.

O *Antipodach*, *Centrum* *Ziemi, y Piekle.*

1. *Antypodowie,* ſą ludzie, ktorzy pod nogámi náſzemi, ná drugiey ſtronie Ziemi, mięſzkáią z kąd ſwoię máią denominácyą. *Centrum* zaś źiemi, ieſt punkt wewnętrzny ſamego ſrzodku Swiátá, w ziemi utáiony náygłębiey, máiący rowną odległość wſzędy od cirkumferencyi Niebá; w około niego ſwoią miąſzością aż ná wierzch, wſzyſtkie *Terraquei Globi* wſpieraią się częśći, iedná część drugą odpieráiąc od Niebá cięſzkością ſwoią, náturálną, máiąc inklinácyą aż ku ſamemu *Centrum* ná doł upadáć záwſze: dla czego *ponderibus librata ſuis* nie wzruſzona ſtoi.

2. Ciekáwſze własnośći źiemi znayduią się te: *imo* gdyby tak wielki loch był przez *Centrum* ziemi, aż ná drugą ſtronę do Antipodow, ſámym tylko powietrzem nápełniony; á żeby weń kto wrzucił kámień; ten kámień leciałby áże do *centrum* ziemie; gdźie dobiegłſzy ſtanałby ná ſámym powietrzu niewſpieráiąc się: gdyżby niżey nie miał gdzie upáść, w gorę też náturalnie ku Antipodom,

 zę

ze ſzrzodká źiemie nie mogłby wylecieć. 2. Chociáżby ták długá drábiná przez moc Anielſką zbudowána byłá, żeby w tym lochu przeſtáłá ná wylot przez *centrum* do Antipodow; á gdyby kto chciał, po niey ſpuſzczáć ſię, náturálnie nie mogł by prześć ná drugą ſtronę, bez inſzych rácyi oprocz ſámego *centrum*: gdyż tám ſpuſzczáiąc ſię ſzedłby po drábinie ná doł nogami, przyſzedłſzy zás do ſámego *centrum* muſiałby chybá iść do gory nogámi, toieſt z dołu od *centrum* ná wierzch ziemi do Antipodow, po ſzczeblach teyże drabiny: czego dokázáć nikt nie potráfi, chybá iákim ſpoſobem przewrociwſzy ſię ná drabinie.

3. Dla czego zaś pod námi u Antipodow, y w koło ziemi zoſtáiacy ludźie, nie do gory nogámi, álbo ná bok chodzą? ále ták iako y my: bo w koło źiemi ieſt nád głowámi Niebo, á pod nogami źięmiá y centrum; ciáło zaś ludzkie z ziemi ſtworzone, ma táką ciężkości inklinacyą, iák y ſztuká źiemi, ktora zawſze náturalnie ná doł upádá, ieżeli ma kędy. Dla tego y zwierzętá wſzelkie, ták iako u nás, z mieyſca ná mieyſce pomykaią ſię, y drzewá wierzchołkámi ſtoią do gory, nie korzeniem; y budynki, dáchem ku Niebu &c: iż w ſobie maią náturálną ciężkość

§ XI.

O Diamentách y drogich Kámieniach.

1. Djámenty y inſze kámienia drogie, rodzą ſię z źiemie, álbo na źiemi. Rodzay ich z humoru y waporu wydyſtillowánego pochodźi, tym ſpoſobem: iż podźiemne ognie, to ieſt wewnątrz źiemi zoſtáiące, zágrzewáią ordynaryinie źiemię y wodę, iáko w Allembiku zmięſzaną w raz máteryą, ktora przez humor czyſty dyſtilluie ſię, zágrzaná wolno; wychodzą tedy humory z waporami, toieſt z tłuſtośćią ziemſką pomieſzane, iáko pot nieiáki, náwierzch między pory źiemſkie gdźie ſą źimniey-

ſzę

ſubſtancyi nabycie przynoſi; y kontrákty małzenſkie utwierdzá. *Wioſna* ognie wzbudza, cholorę y zwady, o poſſeſſye dziedziczne, paſzkwile nie iákie kálumnie y diſhonor. W Lecie *ſunt bona miſta malis, ſunt mala miſta bonis.* *W Ieśieni* przeſzłe trwaią intereſſa. Od 1. kwad. Pazdzier. przez Liſtop. y Grudz. do chorob łożnych, cholery, y poiedynkow ſkłonno; miedzy ktoremi nie czyſte ná wiiaią ſię affekcye. Nie tak w Marcu iáko od połowy Lipca, á naybárdziey w Sierp. y w połowie Grud. ognia ſię ſtrzedz.

Vmiera zona, mąz ſię zalem mieni,
Izc na pogrzeb wyliczy z kieſzeni.
Nie tak, ie ſwego przyiáciela ſtracił,
Iak iż wprzod za nię pogłowne zapłácił.

Wołyn Podole Kámieniec. Z początku *zimy* ſtrzedz ſię potrzeba ogniow, nie zaſypiáiąc gruſzek w popiele, dla intereſſow przykrych. Wyiawſzy 1. kwad. Stycz: przez Luty do Peł: Marca, częſto na zdrowiu ſzkodzącego czaſu, inſze ſukceſſa dobre. *Na Wioſnę* Iowiſz od chorob śmiertelnych broni: ſzanowáć iednák zdrowia potrzebá pilno, oſobliwie podczas 1. kwad. y Peł. Kwiet: ná Now. y Peł: Maia. w 1. kwad: y Oſt: Czerw: Przez Kwiecięń cholera pánuie y do ogniow ſkłonność, aż do Nowiu Czerw: ktory do wſzyſtkiego dobrego pomocą będzie. *W Lecie* łaskawe Aſpekty, ná tuteyſze zapatruią ſię kraie, czyniąc ſzczęśliwe mieyſca odmienności: *w Ieśieni* zas choroby gorące panuią po łożnych mieyſcach, za ktorymi pogrzeby nadchodzą. Od 1. kwadry Wrzes: ſtrżerz ognia y cholery pilno, ſtrzerz Boże kazuſow, álbo inkurſyi, y łotrzykow.

Zawczaſu fukáć, y ſtrofowáć trzeba,
Kogo do cnoty chceſz przywieść y chleba.
Nie czas choć w ten czas Profeſſowie radzą,
Gdy kogo miſtrza na Ratuſz prowadzą.

PRAKTYKA GOSPODARSKA kozdemu potrzebna.

Ná wszelkie Robactwo pelne.

Zadne robactwo y insze bestyiki nie mogą szkodzic wszelkiemu zbożu; ieżeli zdechłe Raki rzeczne, przez 10. dni namoczysz w wodzie y nią skropisz ogrod, albo pole.

Ná Wroble y insze Ptaki.

Zaden ptak nie zepsuie wszelkiego zboża, iezeli w takiey że wodzie namoczysz nasienie.

Na wszelkie Robaki w Domu.

Wszelkie Robaki zdychaią, ieżeli w słoney wodzie uwarzysz czostku; y nią podłogę, y sciany zlieiesz.

Na wszelkie Robaki w Iarzynie.

Gąsienice, Motzki, y insze insekta, nie szkodzą kapuście y wszelkim głobiom, ktore 4. dnia po Nowiu się siane, albo sadzone: lub ktorych nasienie iaki czas leży, w żolwiey skorupie: albo przy ktorych blisko będzie posadzona miętka.

Na wszelkie Robaki sadowe.

Wszelkie robaki na Drzewach giną, podkadziwszy ich rogiem ielenim albo racią kozią, korzeniē liliowym, lub nawozem swinim.

Na Szczury y Myszy.

Sok z cybuli wycisnąwszy, z mięszać z chlebem albo mąką, przydawszy troszkę *litargyrium*; będzie dla szczurow trucizna. Myszy zas z Domu uciekaią, nasypawszy im w dziury popiołu dębowego: zdychaią od arszeniku białego zmięszanego w mące.

Na Muchy, y Kamary.

Vciekaią Muchy, skropiwszy mieysce wodą, bzu uwarzonego, albo kaliny: zdychaią ustawicznie, od arszeniku białego, z mlekiem lub wodą zmięszanego. Vciekaią zas kamary, siarką, czarnuchą, lub swinim nawozem zakadziwszy.

Na Pchły y Mole.

Nic tak bardziey płech nie wygania, iak odor czostku, mietki, chmielu, uryny konskiey, y piołunu. Albo swiezym poleiem łozko okadziwszy. *Item* czarnuchą, chebdem, y rutą. Ieżeli chcesz zeby się wszystkie do kupy zeszły? połoz szlachawy ziela, albo w miednicę naley koziey krwi. Mole zas nigdy nie psuią, skrzynię na pusciwszy oleykiem iałowcowym. Albo włozywszy Boze drzewko, albo suchy piołun w puszke miedzy rzeczy. Mole nie szkodzą mące, ktora na Nowiu mielona, osobliwie pod znakiem [illegible].

IARMARKI

I A R M A R K I

Walnieysze, Ordynácyi Zamoyskiey, Miast pobliższych, y ktore wpisáć obligowáno, ná Rok Páński 1735. wyrázone.

STYCZEN, *Ná Nowe Láto*, w Iaslisk ach Skład winny, w Iozefowie iarmárk. *Ná 3. Krole* w Toruniu, Wilnie, Przemyslu, Brodach, Stanisławowie y Tomaszowie. *Ná S. Agneszkę* w Lwowie, Warszáwie, Brześciu Litewskim Leżaysku, Szczebrzeszynie y Piaskach Lubelskich. *Ná náwrocenie S. Pawła*, w Zamośćiu, y Sendomirzu.

LVTY *Ná Gromnicę* w Lublinie, Samborze y Piaskach Lubelskich. *Ná Stározapust*, w Kaliszu Lowiczu. *Ná S. Máciey*, w Piaskach Lubelskich, *Ná Niedzie Wstępną*, w Poznaniu.

MARZEC. *Ná S. Iozef*, w Iozefowie y Turobinie. *Na Federowic*, w Tyśmieniey *Ná Srzodopośćie Polskie*, w Iarosławiu, y Zabnie, walny ná cugi y konie. *Ná Biało Niedźielę* w Minsku y Łowiczu.

KWIECIEN. *Ná Kwietną Niedźielę*, w Opátowie, Tyśmienicy y Piaskach Lubelskich. *Ná S. Woyćiech*, w Gnieźnie, Wąrzawie, Sokalu, Ołyce, y Leżaysku.

MAY. *Ná S. Filippa y Iako*, w Szczebrzeszynie. *Ná S. St.* w Toruniu, Wrocławiu, Tomaszowie, y Piaskach Lubelskich. *Ná S. Georgia*, w Maryampolu *Ná S. Stanisław*, w Krakowie, Sędomirzu, y Warężu. *Ná Boże Wstąpienie*, w Zamośćiu Leżaysku, y Piaskach Lubelskich. *Ná Boże wstąpienie Ruskie.* w Rubieszowie, y Troianowie pod Zytomierzem. *Ná Zielone Swiątki Polskie*, w Lublinie, Piotrkowie, Zamośćiu Zábnie ná cugi y konie.

CZERWIEC. *Ná S. Troycę*, w Toruniu, y Turobinie. *Ná Swiątki Ruskie*, w Włodzimirzu, Międzyrzecu, Łaszczowie, Drohobyczy, y Tyśmieniey. *Ná SSS. Troycę Ruską*, w Ołyce y w Beresteczku. *Ná Boże Ciáło* w Grodku, Ianowie, Ołyce, Vszędowie, Stanisławowie, Iozefowie, y Lezaysku. *Ná S. Wit* w Krakowie, y Kaliszu, *Ná S. Ian* w Wrosławiu, Stanisławowie, Iozefowie, Łowiczu y Poznaniu, *Ná S. Piotr y Paweł*, w Przemysiu, Zołkwi, y Turobinie.

LIPIEC, *Ná s. Kiliáná* w Piaskach Lubelskich, *Ná s. Piotra Ruskiego*, w Sokalu y ná Otákach, *Ná ss. Rozestáncow*, w Zábaie, ná Rumaki y Cugi, *Ná s. Iakoba*, w Piotrkowie y Szczebrzeszynie, *Ná s. Alexy*, w Lucku y Lęczycy, *Ná s. Iley, Proro*, w Troianowie pod Zytomirzem, Mariampolu y Berestecżku,

SIERPIEN, *Ná s. Wawrzyniec* w Tarnogrodzie, y Piaskach Lubelskich, *Ná Wniebo Wzięcie P. M.* w Iarosławiu, Wilnie, Brodach, y Krasnobrodzie, *Ná s. Iacek* w Turobinie, *Ná s. Bártłomiey* w Lucku, Międzyrzycu Wielkim, Tomaszowie y Lezaysku, *Ná Ros: s. B.* w Drochobyczy,

WRZESIEN, *Ná s. Idzi*, w Lucku, Łęczney, y Turobinie, *Ná Narodzenie P. M.* w Zamośćiu, Chełmie, Ołyce, Sandomirzu, Stanisławowie y Iozefowie. *Ná podwyższenie s. Kr.* w Grodku, Troianowie y Piaskach Lubelskich *Ná Wostezest* w Rubieszowie y Tyśmienicy *Ná s. Mateusz* w Zabnie *Ná s. Michał* w Krakowie Bełzie, Laszczowie Szczebrzeszyne, Iozefowie, Poznaniu, y Troianowie.

PAZDIERNIK. *Ná s. Franciszek*, w Lezaysku y Piaskach Lubelskich. *Ná s. Iadwigę* w Międzyrzycu Wiel: y Turobinie. *Ná s. Łukasz* w Brodach y Tomaszowie. *Ná s. Szymona y Iudy* w Toruniu, Lublinie y Brodach

LISTOPAD, *Ná Wszyst: ss:* w Piaskach Lubelskich *Ná Dimitra* w Wárężu. *Ná S. Marcin* w Krasniku Rubieszowie y Zamośćiu. *Ná S. Elżbietę* w Sokalu, we Wrocławiu *Ná S. Kátárzynę* w Zabnie *Ná S. Iędrzey* w Goraiu, y Piaskach Lubelskich

GRVDZIEN *Ná S. Bárbárę*, w Turobinie, *Ná S: Mikołáy*, w Przemyslu, Międzyrzycu wiel: Łęczny Iozefowie y Lezaysku; *Ná S. Mikułę* w Warężu *Ná S. Łucię* we Lwowie w Poznaniu *Ná S. Tomasz* w Piaskach Lubelskich *Ná Boże Národzenie*; w Pinsku; y Troiawie pod Zytomirzem Item *Ná S. Wásilyá*, wtimże Miasteczku.

Tablicá

Táblicá do nákręcánia Zygarkow Wſchodu y Záchodu

Prætereunt horæ, Menſes, labuntur & Anni,
Non tamen extremus, nos fugit ille Dies.

	STYCZEŃ		LUTY		MARZEC		KWIECIEŃ		MAY		CZERWIEC	
	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:
1	8. 7.	3. 53.	7. 30.	4. 30.	6. 35.	5. 25.	5. 35.	6. 25.	4. 40.	7. 20.	3. 58.	8. 2.
3	8. 5.	3. 55.	7. 27.	4. 33.	6. 31.	5. 29.	5. 32.	6. 28.	4. 37.	7. 23.	3. 57.	8. 3.
5	8. 4.	3. 56.	7. 23.	4. 37.	6. 27.	5. 33.	5. 28.	6. 32.	4. 33.	7. 27.	3. 56.	8. 4.
7	8. 3.	3. 57.	7. 20.	4. 40.	6. 24.	5. 36.	5. 24.	6. 36.	4. 30.	7. 30.	3. 55.	8. 5.
9	8. 2.	3. 58.	7. 16.	4. 44.	6. 20.	5. 40.	5. 20.	6. 40.	4. 27.	7. 33.	3. 53.	8. 7.
11	7. 59.	4. 1.	7. 12.	4. 48.	6. 16.	5. 44.	5. 16.	6. 44.	4. 24.	7. 36.	3. 52.	8. 8.
13	7. 57.	4. 3.	7. 8.	4. 52.	6. 12.	5. 48.	5. 12.	6. 48.	4. 21.	7. 39.	3. 52.	8. 8.
15	7. 55.	4. 5.	7. 5.	4. 55.	6. 8.	5. 52.	5. 8.	6. 52.	4. 18.	7. 42.	3. 52.	8. 9.
17	7. 53.	4. 8.	7. 1.	4. 59.	6. 4.	5. 56.	5. 5.	6. 55.	4. 16.	7. 44.	3. 50.	8. 10.
19	7. 49.	4. 11.	6. 56.	5. 4.	6. 0.	6. 0.	5. 2.	6. 58.	4. 13.	7. 47.	3. 50.	8. 10.
21	7. 47.	4. 13.	6. 53.	5. 7.	5. 56.	6. 4.	4. 58.	7. 2.	4. 11.	7. 49.	3. 50.	8. 10.
23	7. 44.	4. 16.	6. 49.	5. 11.	5. 52.	6. 8.	4. 54.	7. 6.	4. 8.	7. 52.	3. 50.	8. 10.
25	7. 41.	4. 19.	6. 45.	5. 15.	5. 48.	6. 12.	4. 51.	7. 9.	4. 5.	7. 55.	3. 51.	8. 9.
27	7. 38.	4. 21.	6. 41.	5. 19.	5. 44.	6. 16.	4. 47.	7. 13.	4. 3.	7. 57.	3. 51.	8. 9.
29	7. 35.	4. 25.	6. 37.	5. 23.	5. 40.	6. 20.	4. 43.	7. 17.	4. 1.	7. 59.	3. 52.	8. 8.

	LIPIEC		SIERPIEŃ		WRZESIEŃ		PAZDZIERNIK		LISTOPAD		GRUDZIEŃ	
	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:	Wſchod	Zach:
1	3. 53.	8. 7.	4. 27.	7. 33.	5. 20.	6. 40.	6. 18.	5. 42.	7. 17.	4. 43.	8. 0.	4. 0.
3	3. 54.	8. 6.	4. 30.	7. 30.	5. 24.	6. 36.	6. 21.	5. 38.	7. 20.	4. 40.	8. 2.	3. 58.
5	3. 55.	8. 5.	4. 32.	7. 28.	5. 28.	6. 32.	6. 26.	5. 34.	7. 23.	4. 37.	8. 3.	3. 57.
7	3. 57.	8. 3.	4. 35.	7. 25.	5. 31.	6. 29.	6. 28.	5. 31.	7. 27.	4. 33.	8. 5.	3. 55.
9	3. 58.	8. 2.	4. 38.	7. 22.	5. 34.	6. 26.	6. 33.	5. 27.	7. 30.	4. 30.	8. 6.	3. 54.
11	4. 0.	8. 0.	4. 42.	7. 18.	5. 38.	6. 22.	6. 37.	5. 23.	7. 33.	4. 27.	8. 7.	3. 53.
13	4. 1.	7. 59.	4. 45.	7. 15.	5. 42.	6. 18.	6. 41.	5. 19.	7. 36.	4. 24.	8. 8.	3. 52.
15	4. 3.	7. 57.	4. 49.	7. 11.	5. 46.	6. 14.	6. 45.	5. 15.	7. 39.	4. 21.	8. 9.	3. 51.
17	4. 5.	7. 55.	4. 53.	7. 7.	5. 50.	6. 10.	6. 49.	5. 11.	7. 42.	4. 18.	8. 9.	3. 51.
19	4. 8.	7. 52.	4. 56.	7. 4.	5. 54.	6. 6.	6. 53.	5. 7.	7. 45.	4. 15.	8. 10.	3. 50.
21	4. 11.	7. 49.	5. 0.	7. 0.	5. 58.	6. 2.	6. 56.	5. 4.	7. 48.	4. 12.	8. 10.	3. 50.
23	4. 13.	7. 47.	5. 4.	6. 56.	6. 2.	5. 58.	7. 0.	5. 0.	7. 51.	4. 9.	8. 10.	3. 50.
25	4. 16.	7. 44.	5. 7.	6. 53.	6. 6.	5. 54.	7. 4.	4. 56.	7. 53.	4. 7.	8. 9.	3. 51.
27	4. 19.	7. 41.	5. 11.	6. 49.	6. 10.	5. 50.	7. 7.	4. 53.	7. 56.	4. 4.	8. 9.	3. 51.
29	4. 22.	7. 38.	5. 14.	6. 46.	6. 14.	5. 46.	7. 11.	4. 49.	7. 58.	4. 2.	8. 8.	3. 52.

...DEI Gloriam, Beatiſſimæ Virginis MARIÆ Immaculatè
...em B. IOANNIS CANTII, Regni Poloniarum &
...ni, Omniumq; Sanctorum Venerationem.

